

วิธีดำเนินการวิจัยและผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการตามขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดกลุ่มประชากร
2. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. เก็บรวบรวมข้อมูล
4. วิเคราะห์ข้อมูล

กำหนดกลุ่มประชากร

กลุ่มประชากรในการวิจัยคือ หอสมุดเสียงในประเทศไทยที่มีการดำเนินงานในคานทาง ๆ ตามหลักวิชาบรรณารักษศาสตร์ และมีชื่อเรียกเป็น "หอสมุดเสียง" "หอสมุดแผ่นเสียง" หรือ "หอสมุดดนตรี" รวมจำนวนทั้งสิ้น 8 แห่งได้แก่ หอสมุดเสียง มหาวิทยาลัยศิลปากร หอสมุดเสียง คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หอสมุดแผ่นเสียงและม้วนเทป ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ หอสมุดเสียง โรงเรียนสตรีวิทยา หอสมุดเสียง โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย หอสมุดดนตรีทุนกระหม่อมบริพัตร หอสมุดแห่งชาติ หอสมุดดนตรีสยามกลการมิวสิคฟาวเคชั่น และหอสมุดแผ่นเสียงและแถบเสียง สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. ค้นคว้าเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับหอสมุดเสียงจากหนังสือ วารสาร และสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ

2. สํารวจสภาพของห้องสมุดเสียงทั้ง 8 แห่งกึ่งกลางข้างคน
โดยการสังเกตการณ์ด้วยตนเอง

3. สร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อสํารวจสภาพการดำเนินงานห้องสมุด
เสียงทั้ง 8 แห่ง โดยใช้ข้อมูลจากข้อ 1 และ 2 และจากแบบสัมภาษณ์ของงาน
วิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องกึ่งกลาง เป็นแนวทาง แบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นมี
2 ชุดคือ แบบสัมภาษณ์บรรณารักษ์หรือบุคลากรที่รับผิดชอบงานห้องสมุดเสียง
และแบบสัมภาษณ์หัวหน้าหน่วยงาน

3.1 แบบสัมภาษณ์บรรณารักษ์หรือบุคลากรที่รับผิดชอบงาน
ห้องสมุดเสียง เนื้อหาของแบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ประวัติและพัฒนาการของห้องสมุดเสียง

ตอนที่ 2 การดำเนินงานห้องสมุดเสียง ซึ่งครอบคลุม
ถึงสถานภาพของห้องสมุด งานบริหาร
งานเทคนิค งานบริการ รวมถึงวัสดุ-
วัสดุและสิ่งพิมพ์

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน รวมทั้ง
ขอเสนอแนะ

3.2 แบบสัมภาษณ์หัวหน้าหน่วยงานของห้องสมุดเสียงสร้างขึ้น
เพื่อศึกษาถึงความสนับสนุนของหัวหน้าหน่วยงานในการดำเนินงานห้องสมุดเสียง
โครงการในอนาคต และขอเสนอแนะในการจัดดำเนินงานห้องสมุดเสียง

เก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ด้วยตนเอง โดยใช้แบบสัมภาษณ์
ที่สร้างขึ้นสัมภาษณ์บรรณารักษ์ หรือผู้รับผิดชอบงานห้องสมุดเสียง และหัวหน้าหน่วยงานใน
การสัมภาษณ์ทุกครั้งผู้วิจัยได้ส่งหนังสือขออนุญาตและขออนุญาตหมายวัน-เวลาล่วงหน้า โดย
สัมภาษณ์บรรณารักษ์หรือบุคลากรที่รับผิดชอบงานห้องสมุดเสียงแห่งละ 1 คน จำนวน 8 คน
และสัมภาษณ์หัวหน้าหน่วยงานที่รับผิดชอบในกิจการห้องสมุดเสียงซึ่งอยู่ในตำแหน่ง
ผู้อำนวยการ รองคณบดี หัวหน้าภาควิชา หัวหน้าแผนกห้องสมุด หัวหน้าฝ่ายหรือ

ผู้บริหารสูงสุดของห้องสมุดเสียง ซึ่งมีชื่อเรียกเป็นอย่างอื่น จำนวน 8 คน
เริ่มสัมภาษณ์ตั้งแต่วันที่ 24 พฤศจิกายน 2527 และสัมภาษณ์ครบทั้ง 8 แห่ง
ในวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2528

วิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการดังนี้คือ

1. ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์บรรณารักษ์หรือบุคลากรที่รับผิดชอบงาน
ห้องสมุดเสียง ตอนที่ 1 (ประวัติและพัฒนาการของห้องสมุดเสียง) และจากแบบ
สัมภาษณ์หัวหน้าหน่วยงานของห้องสมุดเสียง ตอนที่ 2 (โครงการในอนาคต)
ได้เสนอไว้ในบทที่ 2

2. ข้อมูลตอนอื่น ๆ ของแบบสัมภาษณ์ทั้งสองชุดได้นำมาวิเคราะห์
ไว้ในบทที่ 3 โดยนำค่าออกมาแจกแจงความถี่ สำหรับการวิเคราะห์เกณฑ์ในการ
เลือกและประเมินค่าวัสดุ และปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดได้ใช้วิธีการแจกแจง
ความถี่ หาค่าฐานนิยม และค่าการกระจาย (Index of Dispersion)
เพื่อแสดงลักษณะของการกระจาย และความแตกต่างของข้อมูลที่ได้ในแต่ละห้อง
สมุด โดยใช้สูตร (Loether 1974 : 151)

$$D = \frac{K(N^2 - \sum f_i^2)}{N^2 - (K-1)}$$

เมื่อ D เป็นครรชนีการกระจายจะมีค่าจาก 0 ถึง 1 โดยที่ 0
หมายถึง ไม่มีการกระจาย และ 1 หมายถึง มีการกระจาย
สูงสุด

N เป็นจำนวนหน่วยที่ศึกษา หรือจำนวนผู้ตอบคำถาม

K เป็นจำนวนข้อเลือกในแต่ละข้อของแบบสัมภาษณ์

f_i เป็นจำนวนผู้ตอบคำถามในแต่ละข้อเลือก

สำหรับข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ที่ใหญ่ตอบแสดงความคิดเห็นได้โดย
เสรี ได้นำมาสรุปและจัดลำดับตามความถี่ของคำตอบ

อักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

ศก..	หมายถึง	ห้องสมุดเสียง มหาวิทยาลัยศิลปากร
จพ.	หมายถึง	ห้องสมุดเสียง คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย
มช.	หมายถึง	ห้องสมุดแผนเสียงและม้วนเทป ภาควิชาการสื่อสาร สารมวลชน คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
สว..	หมายถึง	ห้องสมุดเสียง โรงเรียนสตรีวิทยา
สก..	หมายถึง	ห้องสมุดเสียง โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
ทช.	หมายถึง	ห้องสมุดดนตรีทุนกระหม่อมบริพัตร หอสมุดแห่งชาติ
สย.	หมายถึง	ห้องสมุดดนตรีสยามกลการมิวสิคฟาว เเคชั่น
ณส.	หมายถึง	ห้องสมุดแผนเสียงและแถบเสียง สถานีวิทยุ- กระจายเสียงแห่งประเทศไทย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่น่าสนใจมี 3 ตอน คือ การดำเนินงานห้องสมุดเสียง ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานห้องสมุด และข้อเสนอแนะในการจัดดำเนินงานห้องสมุดเสียง

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้จำแนกตามประเภทของห้องสมุดเป็น 4 กลุ่มคือ กลุ่มห้องสมุดมหาวิทยาลัย กลุ่มห้องสมุดโรงเรียน กลุ่มห้องสมุดประชาชน และห้องสมุดเฉพาะ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 การดำเนินงานห้องสมุดเสียง

ในตอนที่ 1 นี้เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินงานห้องสมุด ซึ่งครอบคลุมถึง สถานภาพของห้องสมุด การบริหาร งานเทคนิค และงานบริการ

สถานภาพของห้องสมุด ห้องสมุดเสียงในประเทศไทยทั้ง 8 แห่ง
สามารถจำแนกออกตามประเภทและฐานะของห้องสมุดได้ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประเภทและฐานะของห้องสมุด

ประเภท/ ชื่อห้องสมุด	ห้องสมุด มหาวิทยาลัย			ห้องสมุด โรงเรียน		ห้องสมุด ประชาชน		ห้อง- สมุด เฉพาะ	รวม
	ศก.	จพ.	มช.	สว.	สก.	ทช.	สย.	ตส.	
สำนัก กอง แผนก หน่วยงานย่อย			×					×	2
	×	×		×	×	×	×		6
รวม	3			2		2		1	8

จากตารางที่ 1 ห้องสมุดเสียงในประเทศไทยทั้ง 8 แห่ง มีลักษณะเป็น
ห้องสมุดมหาวิทยาลัย 3 แห่ง ห้องสมุดโรงเรียน 2 แห่ง ห้องสมุดประชาชน
2 แห่ง และห้องสมุดเฉพาะ 1 แห่ง สำหรับฐานะของห้องสมุดเสียงนั้น ส่วนใหญ่
มีฐานะเป็นเพียงหน่วยงานย่อย ยกเว้นห้องสมุดแผนเสียงและมาน เทป ภาควิชา
การสื่อสารมวลชน คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และห้องสมุดแผนเสียง
และแถบเสียง สถาบันวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยที่มีฐานะเป็นแผนก

สำหรับสังกัดของห้องสมุดเสียงนั้น พบว่าในกลุ่มห้องสมุดมหาวิทยาลัย
ห้องสมุดเสียงทั้ง 3 แห่ง มีสังกัดแตกต่างกันไปตามลำดับ ดังนี้คือ ห้องสมุด
เสียงมหาวิทยาลัยศิลปากร สังกัดอยู่กับแผนกห้องสมุด ซึ่งทำหน้าที่เป็นหอสมุด
กลางของวิทยาเขตพระราชมังคลาภิเษก จังหวัดนครราชสีมา ห้องสมุดเสียง คณะนิเทศศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สังกัดอยู่กับห้องสมุดคณะ ฯ และห้องสมุดแผนเสียงและ

ม่วนเทป มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นห้องสมุดในสังกัดภาควิชาการสื่อสารมวลชน ส่วนห้องสมุดเสียงในกลุ่มโรงเรียนนั้น ปรากฏว่าสังกัดอยู่กับห้องสมุดโรงเรียนทั้งสองแห่ง

สำหรับห้องสมุดเสียงอีก 3 แห่ง พบว่าสังกัดอยู่กับหน่วยงานต่าง ๆ ดังนี้คือ ห้องสมุดคณบดีทุนกระหม่อมบริพัตร เป็นหน่วยงานในสังกัดฝ่ายพัฒนาและเผยแพร่ หอสมุดแห่งชาติ ห้องสมุดคณตรีสยามกลการมิวสิกฟาวเคชั่น อยู่ในสังกัดส่วนวิจัยสถิติและการตลาดของบริษัทสยามกลการ จำกัด และห้องสมุดแผนเสียงและแถบเสียง สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยอยู่ในสังกัดของฝ่ายธุรการกรมประชาสัมพันธ์

การบริหาร

ห้องสมุดเสียงทุกแห่งมีหัวหน้าหน่วยงานทำหน้าที่ในการวางแผนนโยบายและให้คำปรึกษาในการดำเนินงานห้องสมุด มีห้องสมุดเพียงสามแห่งที่หัวหน้าหน่วยงานทำหน้าที่ควบคุมการปฏิบัติงานของบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ช่วย เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ ห้องสมุดแผนเสียงและม่วนเทป ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ห้องสมุดเสียงโรงเรียนสตรีวิทยา และห้องสมุดคณตรีสยามกลการมิวสิกฟาวเคชั่น สำหรับคุณวุฒิและตำแหน่งของหัวหน้าหน่วยงาน ปรากฏรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 คุณวุฒิและตำแหน่งของหัวหน้าหน่วยงาน

ชื่อของสมุด คุณวุฒิ	ปริญญาตรี		ปริญญาโท		อื่นๆ	ตำแหน่ง
	มหาวิทยาลัย ศาสตร์	ศึกษาอื่น	มหาวิทยาลัย ศาสตร์	ศึกษาอื่น		
ห้องสมุดเสียง มหาวิทยาลัยศิลปากร ห้องสมุดเสียง คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ห้องสมุดแม่เหล็กเสียงและม้วนเทป ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่			x			หัวหน้าแผนก- ห้องสมุด รองคณบดี ฝ่ายวางแผนและ- /พัฒนา
ห้องสมุดเสียง โรงเรียนสตรีวิทยา ห้องสมุดเสียง โรงเรียนสวนกุหลาบ- วิทยาลัย		x				หัวหน้าภาควิชา ผู้อำนวยการ
ห้องสมุดคนศรีสุนทรระหม่อมบริพัตร หอสมุดแห่งชาติ ห้องสมุดคนศรีสยามกถการมิวสิคฟาว- เคชั่น	x	x				ผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายพัฒนา- และเผยแพร่ ผู้จัดการการ- ตลาด
ห้องสมุดแม่เหล็กเสียงและแถบเสียง สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่ง- ประเทศไทย					x	ผู้อำนวยการ

จากตารางที่ 2 ปรากฏว่าหัวหน้าหน่วยงานห้องสมุดเสียงส่วนใหญ่ (6 คน) มีวุฒิปริญญาโทและปริญญาตรีในสาขาอื่น (เป็นคณาจารย์ การสื่อสารมวลชน การประชาสัมพันธ์ การศึกษา การตลาดและนิเทศศาสตร์) มีห้องสมุดเพียง 2 แห่งที่หัวหน้าหน่วยงานมีวุฒิปริญญาทางบรรณารักษศาสตร์โดยตรงคือ ห้องสมุดเสียง มหาวิทยาลัยศิลปากร และห้องสมุดคณาจารย์ทุนกระหม่อมบริพัตร

สำหรับตำแหน่งของหัวหน้าหน่วยงาน พบว่าอยู่ในตำแหน่งหัวหน้าแผนกห้องสมุด 1 แห่ง คือ ห้องสมุดเสียง มหาวิทยาลัยศิลปากร และอยู่ในตำแหน่งผู้อำนวยการ 3 แห่ง คือ ห้องสมุดเสียง โรงเรียนสตรีวิทยา ห้องสมุดเสียง โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย และห้องสมุดแผนเสียงและแถบเสียง สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย นอกจากนี้ อีก 4 แห่งอยู่ในตำแหน่งต่างๆกัน ดังนี้คือ รองคณบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา หัวหน้าภาควิชา หัวหน้าฝ่ายพัฒนาและวางแผน และผู้จัดการการตลาด

ในคณาณคณะกรรมการห้องสมุด ปรากฏว่าห้องสมุดเสียงเกือบทั้งหมด ไม่มีคณะกรรมการห้องสมุด ยกเว้นห้องสมุดเสียง โรงเรียนสตรีวิทยาที่มีคณะกรรมการห้องสมุด ซึ่งแต่งตั้งจากอาจารย์ในแต่ละสาขาวิชาทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำการจัดหาวัสดุเสียงให้สอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอน

ห้องสมุดเสียง 8 แห่งไม่มีการแบ่งหน่วยงานย่อยภายในห้องสมุดเสียง

สำหรับความช่วยเหลือจากต่างประเทศหรือหน่วยงานอื่นนั้น ห้องสมุดเสียงเกือบทุกแห่งไม่ได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานอื่นใดทั้งในประเทศและต่างประเทศ ยกเว้นห้องสมุดคณาจารย์สยามกลการมีสตีฟวู เคชั่น ที่ได้รับความช่วยเหลือจากมูลนิธิคินคิยามายา (Yamaha Music Foundation) ประเทศญี่ปุ่น

ในก้านอาคารสถานที่ พบว่าห้องสมุดเสียง 7 แห่ง มีลักษณะเป็นห้องหนึ่งของหน่วยงาน มีห้องสมุดเสียงเพียงแห่งเดียวซึ่งอยู่ในหน่วยงาน โดยไม่ไต่กันห้องคือ ห้องสมุดเสียง คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำหรับพื้นที่ภายในอาคารห้องสมุด พบว่าห้องสมุดทั้ง 8 แห่งมีเนื้อที่ตั้งแต่ 24 ถึง 240 ตารางเมตร ดังรายละเอียดในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนพื้นที่ของห้องสมุด

ประเภท/ชื่อห้องสมุด	พื้นที่/ตารางเมตร
<u>ห้องสมุดมหาวิทยาลัย</u>	
ห้องสมุดเสียง มหาวิทยาลัยศิลปากร	240
ห้องสมุดเสียง คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	24
ห้องสมุดแผ่นเสียงและม้วนเทป ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	60
<u>ห้องสมุดโรงเรียน</u>	
ห้องสมุดเสียง โรงเรียนสตรีวิทยา	30
ห้องสมุดเสียง โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย	30
<u>ห้องสมุดประชาชน</u>	
ห้องสมุดคนตรีทุญกระหม่อมบริพัตร หอสมุดแห่งชาติ	150
ห้องสมุดคนตรีสยามกถการมิวสิคฟาว เคนัน	60
<u>ห้องสมุดเฉพาะ</u>	
ห้องสมุดแผ่นเสียงและแถบเสียง สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย	40

จากตารางที่ 3 หอสมุดเสียงที่มีพื้นที่น้อยที่สุดคือ หอสมุดเสียง คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีเนื้อที่ 24 ตารางเมตร ส่วนหอสมุดที่มีพื้นที่มากที่สุดคือ หอสมุดเสียงมหาวิทยาลัยศิลปากร มีเนื้อที่ 240 ตารางเมตร

เมื่อเปรียบเทียบหอสมุดเสียงตามกลุ่มหอสมุดจะเห็นว่า กลุ่มหอสมุดประชาชนและกลุ่มหอสมุดมหาวิทยาลัย ยังมีพื้นที่ในการดำเนินงานโดยเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มหอสมุดอื่น และกลุ่มหอสมุดโรงเรียนมีพื้นที่ในการดำเนินงานน้อยกว่ากลุ่มอื่นเช่นเดียวกัน

สำหรับจำนวนที่นั่งอ่านและจำนวนที่นั่งฟัง (เทปบันทึกเสียง/แผ่นเสียง) ในหอสมุดเสียง 8 แห่ง ปรากฏรายละเอียดดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนที่นั่งอ่านและฟังในหอสมุดเสียง

ประเภท/ชื่อหอสมุด	จำนวนที่นั่งอ่าน	จำนวนที่นั่งฟัง
<u>หอสมุดมหาวิทยาลัย</u>		
หอสมุดเสียง มหาวิทยาลัยศิลปากร	-	44
หอสมุดเสียง คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	-	2
หอสมุดแผ่นเสียงและม้วนเทป ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	17	2
<u>หอสมุดโรงเรียน</u>		
หอสมุดเสียง โรงเรียนสตรีวิทยา	-	10
หอสมุดเสียง โรงเรียนสวนกุหลาบ วิทยาลัย	-	16

ประเภท/ชื่อห้องสมุด	จำนวนที่นั่งอ่าน	จำนวนที่นั่งฟัง
<u>ห้องสมุดประชาชน</u>		
ห้องสมุดคนตรีทุนกระหม่อมบริพัตร หอสมุดแห่งชาติ	25	24
ห้องสมุดคนตรีสยามกลการมิวสิค- ฟาว เคนัน	20	3
<u>ห้องสมุดเฉพาะ</u>		
ห้องสมุดแผนเสียงและแถบเสียง สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่ง ประเทศไทย	-	1

จากตารางที่ 4 พบว่าห้องสมุดเสียงเพียง 3 แห่งที่มีที่นั่งสำหรับผู้อ่าน ซึ่งเป็นห้องสมุดในกลุ่มห้องสมุดมหาวิทยาลัยและห้องสมุดประชาชน ได้แก่ ห้องสมุดแผนเสียงและมวนเทป ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ห้องสมุดคนตรีทุนกระหม่อมบริพัตร หอสมุดแห่งชาติ และห้องสมุดคนตรีสยามกลการมิวสิคฟาว เคนัน ส่วนกลุ่มห้องสมุดอีก 2 กลุ่มคือ ห้องสมุดโรงเรียนและห้องสมุดเฉพาะ ปรากฏว่าไม่มีที่นั่งสำหรับผู้อ่านในห้องสมุด

ในคานที่นั่งฟัง (เทปบันทึกเสียงและแผ่นเสียง) ปรากฏว่าห้องสมุดเสียงมหาวิทยาลัยศิลปากรมีที่นั่งฟังจำนวนมากที่สุด 44 ที่นั่ง รองลงมาคือ ห้องสมุดคนตรีทุนกระหม่อมบริพัตร 24 ที่นั่ง ส่วนห้องสมุดที่มีจำนวนที่นั่งฟังน้อยที่สุดคือ ห้องสมุดแผนเสียงและแถบเสียง สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย มีเพียง 1 ที่นั่ง

ตารางที่ 5 ลักษณะของห้องฟัง เทปบันทึกเสียง และแผ่นเสียง

ประเภท/ ชื่อห้องสมุด	จำนวน							
	ห้องสมุด มหาวิทยาลัย			ห้องสมุด โรงเรียน		ห้องสมุด ประชาชน		ห้องสมุด เฉพาะ
	ศก.	จฬ.	มช.	สว.	สก.	หข.	สย.	ณส.
ลักษณะของห้องฟัง								
จัดไว้ เป็นสัดส่วนโดยกันห้อง	×		×	×	×			
จัดรวมไว้ในห้องอ่านหนังสือหรือ ห้องปฏิบัติงาน		×					×	×
มีทั้งห้องที่เป็นสัดส่วนและที่รวม ไว้ในห้องอ่านหนังสือ						×		

จากตารางที่ 5 การจัดห้องฟัง เทปและแผ่นเสียง พบว่าห้องสมุดเสียง
จำนวนครึ่งหนึ่ง ซึ่งเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยและห้องสมุดโรงเรียน ลักษณะของ
ห้องจัดไว้ เป็นสัดส่วน โดยกันห้อง ส่วนอีก 3 แห่งคือ ห้องสมุดเสียง คณะนิเทศ
ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ห้องสมุดคณตรีสยามกมลการมิวสิคฟาว เเคชั่น และ
ห้องสมุดแผ่นเสียงและแถบเสียง สถาบันวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ห้องฟัง
เทปและแผ่นเสียงจัดรวมไว้ในห้องอ่านหนังสือหรือห้องปฏิบัติงาน ส่วนห้องสมุดคณตรี
ทุนกระหม่อมบริพัตร หอสมุดแห่งชาติมีทั้งห้องที่เป็นสัดส่วนและที่รวมไว้ในห้องอ่านหนังสือ

ห้องสมุดเสียงส่วนมาก (6 แห่ง) ติดเครื่องปรับอากาศทั้งห้อง ยกเว้น
ห้องสมุดคณตรีทุนกระหม่อมบริพัตร หอสมุดแห่งชาติ ติดเครื่องปรับอากาศเฉพาะ
บางห้อง คือ ห้องพิเศษสำหรับฟังวัสดุเสียงหรือบันทึกเสียง ส่วนห้องสมุดเสียง
คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และห้องสมุดแผ่นเสียงและม้วนเทป
ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ไม่มีเครื่องปรับอากาศ

สภาพภายในห้องสมุด (เช่น การถ่ายเทของอากาศ แสงสว่างและการจัดตกแต่ง) บรรณารักษ์หรือผู้รับผิดชอบงานห้องสมุดเสียง 4 แห่งคือ ห้องสมุดเสียง มหาวิทยาลัยศิลปากร ห้องสมุดเสียง คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ห้องสมุดดนตรีสยามกถการมิวสิคฟาว เคนซ์ และห้องสมุดแผ่นเสียงและแถบเสียง สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย มีความเห็นว่า ห้องสมุดอยู่ในสภาพที่พอใช้ ส่วนห้องสมุดอีก 3 แห่งคือ ห้องสมุดเสียง โรงเรียนสตรีวิทยา ห้องสมุดเสียง โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย และห้องสมุดดนตรีทนกระหม่อมบริพัตร หอสมุดแห่งชาติ มีความเห็นว่า ห้องสมุดอยู่ในสภาพที่ดี มีห้องสมุดเพียงแห่งเดียวที่บรรณารักษ์มีความเห็นว่า ห้องสมุดยังอยู่ในสภาพที่ไม่ดี คือ ห้องสมุดแผ่นเสียงและม้วนเทป ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

นอกจากนั้น บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ (6 คน) มีความเห็นว่า เนื้อที่ภายในห้องสมุดคับแคบ มีห้องสมุดเพียง 2 แห่งที่บรรณารักษ์เห็นว่าเนื้อที่ภายในห้องสมุดเหมาะสมคือ ห้องสมุดเสียง โรงเรียนสตรีวิทยา และห้องสมุดดนตรีสยามกถการมิวสิคฟาว เคนซ์

ในคานบุงกลางร ห้องสมุดเสียงทั้ง 8 แห่งมีจำนวนบุคลากรซึ่งจำแนกตามคุณวุฒิและตำแหน่ง ใคดังนี้

ตารางที่ 6 จำนวนบุคลากรจำแนกตามตำแหน่งและคุณวุฒิ

ประเภท/ชื่อห้องสมุด	บรรณารักษ์		นักวิชาการ โศกโศกศึกษา		เจ้าหน้าที่ เทคนิค		ผู้เฝ้ารักษา ทวนคนตรี		เจ้าหน้าที่ ห้องสมุด		อื่นๆ	รวม
	ปริญญากวี		ปริญญากวี โศกโศก	ปริญญากวี	นักเทคนิค ตรี	อื่นๆ	นักเฝ้า ตรี	อื่นๆ	ป.ร.	ส.บ.		
	มณฑล ศรีสะเกษ	สงขลา										
ห้องสมุดมหาวิทยาลัย												
ห้องสมุดเสียง มหาวิทยาลัยศิลปากร				1		1						2
ห้องสมุดเสียง คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	1								1			2
ห้องสมุดแผ่นเสียงและม้วนเทป ภาควิชาการสื่อสาร- มวลชน คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่		1										1
ห้องสมุดโรงเรียน												
ห้องสมุดเสียง โรงเรียนสตรีวิทยา		1										1
ห้องสมุดเสียง โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย		1										1
ห้องสมุดประชาชน												
ห้องสมุดคนตรีทนกระหม่อมบริพัตร หอสมุดแห่งชาติ			1				2*					3
ห้องสมุดดนตรีสยามกถการมิวสิคฟาว เคนซ์			1						1			2
ห้องสมุดเฉพาะ												
ห้องสมุดแผ่นเสียงและแถบเสียง สถานีวิทยุกระจาย- เสียงแห่งประเทศไทย		1							1			5

* ประกาศนียบัตรวิชาชีพ และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงทางอิเล็กทรอนิกส์
 * * ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ทาฉิบการ
 * * * เจ้าหน้าที่เทคนิค

จากตารางที่ 6 พบว่าห้องสมุดเสียงที่มีบุคลากรมากที่สุดคือ ห้องสมุดแผนเสียงและ
แถบเสียง มหาวิทยาลัยกระจายเสียงแห่งประเทศไทย(5 คน) รองลงมาคือห้องสมุดถนนเจริญนครและหอ
หนังสือร มอศิลปแห่งชาติ มีบุคลากร 3 คน ส่วนห้องสมุดเสียงที่มีบุคลากรเพียงคนเดียว 1 คน ได้แก่
ห้องสมุดแผนเสียงและวงดนตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร สื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ห้องสมุดเสียง-
โรงเรียนสตรีวิทยา และห้องสมุดเสียง โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย

ในตำแหน่งของบุคลากร ปรากฏว่าห้องสมุดเสียงทุกแห่งยกเว้น
ห้องสมุดเสียงมหาวิทยาลัยศิลปากร มีบรรณารักษ์เป็นผู้รับผิดชอบการดำเนินงานของสมุด
เสียง และห้องสมุดเสียงมหาวิทยาลัยศิลปากรยังเป็นห้องสมุดเสียงเพียงแห่งเดียว
ที่มีนักวิชาการโสตทัศนศึกษาปฏิบัติงานในห้องสมุด สำหรับห้องสมุดเสียงที่มีผู้เชี่ยวชาญ
ด้านดนตรีปฏิบัติงานมีเพียงแห่งเดียว คือ ห้องสมุดแผนเสียงและแถบเสียง สถานี
วิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

ในก้านคุณวุฒิของบุคลากรห้องสมุด พบว่าห้องสมุดเสียง 4 แห่ง
มีบรรณารักษ์ที่มีวุฒิปริญญาตรีทางบรรณารักษศาสตร์ ส่วนอีก 3 แห่ง เป็นบรรณารักษ์
ที่มีวุฒิปริญญาตรีในสาขาอื่นคือ การศึกษามัธยมศึกษา ศิลปศึกษา และการศึกษา สำหรับ
นักวิชาการโสตทัศนศึกษาของห้องสมุดเสียง มหาวิทยาลัยศิลปากรนั้น มีวุฒิปริญญาตรี
(เป็นผู้รับผิดชอบการดำเนินงานของสมุดเสียง)

ตารางที่ 7 หน้าที่ของบรรณารักษ์หรือบุคลากรที่รับผิดชอบงานห้องสมุดเสียง

ประเภท/ชื่อห้องสมุด หน้าที่ของบรรณารักษ์หรือ บุคคลที่รับผิดชอบงานห้องสมุด	ห้องสมุดมหาวิทยาลัย			ห้องสมุดโรงเรียน		ห้องสมุดประชาชน		ห้องสมุดเฉพาะ
	ศก.	จฬ.	มช.	สว.	สก.	ทช.	สย.	ณส.
-วางนโยบายการบริหาร และการดำเนินงานห้องสมุด	X	X	X	X		X	X	X
-ปฏิบัติตามนโยบายและแผน งานที่ใ้ได้รับมอบหมาย	X	X	X			X	X	X
-จัดทำงบประมาณประจำปี	X	X	X	X		X	X	X
-จัดทำรายงานประจำปี	X	X	X			X		X
-จัดหาวัสดุทัศนวัสดุและ สิ่งพิมพ์	X	X	X	X	X		X	X
-ลง ทะเบียนวัสดุทัศนวัสดุ และสิ่งพิมพ์	X	X	X	X	X		X	X
-จัดหมู่และทำบัตรรายการ วัสดุทัศนวัสดุและสิ่งพิมพ์		X	X	X		X	X	X
-ตอบคำถามและช่วยการ ค้นคว้า	X	X	X	X	X	X	X	X
-ทำสถิติการปฏิบัติงานและ ประเมินผลงาน	X	X		X	X	X		
- การอ้กเทปและถ่ายเทป	X			X	X	X	X	X
-อื่น ๆ						X ¹	X ²	

¹ ติดตามความเคลื่อนไหวทางดนตรี

² จัดทำรายงานประจำเดือน

จากตารางที่ 7 บรรณารักษ์หรือบุคลากรที่รับผิดชอบงานห้องสมุดเสียงทุกแห่งทำหน้าที่ตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า หน้าที่รองลงมาซึ่งบรรณารักษ์ หรือบุคลากรที่รับผิดชอบงานห้องสมุด 7 แห่งทำไต่ถาม หน้าที่ในการวางแผนนโยบายการบริหารและการดำเนินงานห้องสมุด จักหาและลงทะเบียนโสตทัศนวัสดุและสิ่งพิมพ์ และการจัดทำงบประมาณประจำปี เมื่อพิจารณาห้องสมุดเสียงแต่ละแห่ง พบว่า บุคลากรที่รับผิดชอบงานห้องสมุดเสียง มหาวิทยาลัยศิลปากร ห้องสมุดดนตรีบูรณะระฆังโบราณ หอสมุดแห่งชาติ ห้องสมุดดนตรีสยามกลการมิวสิกฟาวเคชั่น และห้องสมุดแม่โขงและแม่โขง สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ทำหน้าที่ต่างๆในห้องสมุด 9 แห่งที่นำจากทั้งหมด 11 แห่งที่ ส่วนห้องสมุดเสียงที่บรรณารักษ์รับผิดชอบน้อยที่สุดคือห้องสมุดเสียง โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย

สำหรับการพัฒนาบุคลากรของห้องสมุดนั้น พบว่า ห้องสมุดเสียง 7 แห่ง มีการพัฒนาบุคลากรห้องสมุด มีห้องสมุดเพียงแห่งเดียวที่ไม่มีการพัฒนาบุคลากรคือ ห้องสมุดดนตรีสยามกลการมิวสิกฟาวเคชั่น ส่วนวิธีการพัฒนาบุคลากรห้องสมุด ปรากฏในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 วิธีการพัฒนาบุคลากรในห้องสมุดเสียง

ประเภท/ ชื่อห้องสมุด	ห้องสมุด มหาวิทยาลัย			ห้องสมุด โรงเรียน		ห้องสมุด ประชาชน		ห้องสมุด เฉพาะ
	ศก.	จพ.	มช.	สว.	สก.	ทช.	สย.	ณส.
การพัฒนาบุคลากร								
-ให้ศึกษาต่อเพิ่มเติม	×	×	×	×	×			
-ให้ไปปฏิบัติงาน ฝึกอบรมหรือศึกษา การทำงานในห้องสมุดอื่น	×	×	×	×	×	×		×
-ส่งเสริมให้ทำงานวิจัย	×		×					

จากตารางที่ 8. กลุ่มห้องสมุดมหาวิทยาลัย เป็นกลุ่มที่มีวิธีการพัฒนาบุคลากรห้องสมุดหลายวิธี ไต่ถาม ให้ศึกษาต่อเพิ่มเติม ให้ไปปฏิบัติงาน ฝึกอบรม

หรือศึกษาการทำงานในหอสมุดอื่นและส่งเสริมให้ทำงานวิจัย ยกเว้น หอสมุดเสียง คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งไม่ได้ใช้วิธีสุดท้าย สำหรับกลุ่มหอสมุดที่มีวิธีการพัฒนาบุคลากรนอกระบบวิธีที่ดีที่สุดคือ กลุ่มหอสมุดประชาชน และหอสมุดเฉพาะ

เมื่อพิจารณาวิธีการที่ใช้ในการพัฒนาบุคลากร ปรากฏว่า การให้ไปทำงาน ฝึกอบรม หรือศึกษาการทำงานในหอสมุดอื่น เป็นวิธีที่หอสมุดเสียงใช้มากที่สุด (7 แห่ง) และวิธีการที่ใช้ในหอสมุดเสียงน้อยแห่งที่สุดคือ ส่งเสริมให้ทำงานวิจัย (2 แห่ง) ซึ่งมีปรากฏเฉพาะในกลุ่มหอสมุดมหาวิทยาลัย

ในค่านครุภัณฑ์ หอสมุดเสียงส่วนใหญ่มีครุภัณฑ์เฉพาะที่จำเป็นสำหรับการดำเนินงานของหอสมุดแต่ละแห่ง เท่านั้น สำหรับประเภทและจำนวนครุภัณฑ์ ปรากฏรายละเอียดในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 จำนวนครุภัณฑ์จำแนกตามประเภทของครุภัณฑ์

ประเภท/ชื่อห้องสมุด ครุภัณฑ์	จำนวน							
	ห้องสมุด มหาวิทยาลัย			ห้องสมุด โรงเรียน		ห้องสมุด ประชาชน		ห้องสมุด เฉพาะ
	ศก.	จพ.	มช.	สว.	สก.	ทช.	สย.	ณส.
ชั้นหนังสือ			1		1	4	19	1
ชั้นวารสาร						1	2	
คู่มือรายการ	1	1	3	1	1	1	2	3
คู่มือและ/หรือชั้นเก็บ เทปบันทึก- เสียง	3	1		1	1	4	2	5
คู่มือและ/หรือชั้นเก็บ แผ่นเสียง		3	3			4	1	23
คจลสารและเอกสาร			1			6		
ป้ายนิเทศ	1					3		
โต๊ะบรรณารักษ์	1		1	1	1	1	1	1
โต๊ะเจ้าหน้าที่	5					1	1	4
โต๊ะสำหรับผู้ให้บริการ			5			2	2	
โต๊ะจ่าย-รับแบบ เคาน์เตอร์		1				1		1
โต๊ะจ่าย-รับ โคมبيوترใช้โต๊ะทำงาน ของเจ้าหน้าที่	1		1					
รถเข็น								1
เครื่องพิมพ์ดีดภาษาไทย								1
เครื่องพิมพ์ดีดภาษาอังกฤษ								1
เครื่องถ่ายเอกสาร								1
เครื่องมือซ่อม โสตทัศนอุปกรณ์	6		1			มากกว่า 10		

จากตารางที่ 9 ทรัพย์สินที่มีในหอสมุดเสียงทุกแห่งคือ คุปต์รายการ ทรัพย์สินที่จำเป็นรองลงมาที่มีในหอสมุดเสียง 7 แห่ง คือ คุและ/หรือชั้นเก็บ เทป บันทึกลเสียง และโต๊ะบรรณารักษ์ ส่วนทรัพย์สินที่มีในหอสมุดเสียงเพียงแห่งเดียว ได้แก่ รถเข็น เครื่องพิมพ์ดีดภาษาไทย และภาษาอังกฤษ และเครื่องถ่ายเอกสาร ซึ่งมีเฉพาะในหอสมุดแผ่นเสียงและแถบเสียง สถาบันวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

สำหรับหอสมุดที่มีทรัพย์สินประเภทต่างๆมากที่สุดคือ หอสมุดคณะรัฐมนตรี หอสมุดแห่งชาติ มีทรัพย์สิน 12 ประเภทจากทั้งหมด 17 ประเภท รองลงมาคือหอสมุดแผ่นเสียง และแถบเสียง สถาบันวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย มีทรัพย์สิน 11 ประเภท ส่วนหอสมุดเสียงที่มีทรัพย์สินประเภทต่างๆน้อยที่สุดคือ หอสมุดเสียง โรงเรียนสตรีวิทยา มีเพียง 3 ประเภท

สำหรับค่าเงินหรืองบประมาณของหอสมุดเสียงนั้น ปรากฏว่ามาจากงบประมาณของสถาบันเป็นหลักมีหอสมุดเพียง 3 แห่งที่มีรายไดพิเศษเพิ่มเติมจากสมาคมศิษย์เก่าและมูลนิธิช่วย คุแก่ หอสมุดโรงเรียนทั้ง 2 แห่ง (จากสมาคมศิษย์เก่า) และหอสมุดคณาจารย์มหาวิทยาลัย หอสมุดแห่งชาติ (จากมูลนิธิ) ดังแสดงในตารางที่ 10

ตารางที่ 10 จำนวนเงินงบประมาณของหอสมุดเสียงจำแนกตามแหล่งเงิน-
งบประมาณ

ประเภท/ชนิดของสมุด แหล่งเงินงบประมาณ	หอสมุด มหาวิทยาลัย			หอสมุด โรงเรียน		หอสมุด ประชาชน		หอสมุด เฉพาะ
	สก.	ท.	มร.	สว.	สก.	ท.	สบ.	นศ.
งบประมาณของสถาบัน รายไดพิเศษอื่น ๆ	400,000/ปี	20,000/ปี	10,000/ปี	60,000/ปี ¹ ไม่ระบุจำนวน	2,000/ ภาคการศึกษา ² ไม่ระบุจำนวน	ไม่ระบุจำนวน ไม่ระบุจำนวน	ไม่ระบุจำนวน	5,000/เดือน ³

- 1 เป็นงบประมาณของหอสมุดโรงเรียน ซึ่งงบประมาณของหอสมุดเสียงรวมอยู่ในจำนวนนี้ด้วย
- 2 ใช้จ่ายสำหรับการจัดซื้อ เทปบันทึกเสียง เท่านั้น
- 3 ใช้จ่ายสำหรับการจัดซื้อแผ่นเสียง เท่านั้น

จากตารางที่ 10 สำหรับปีงบประมาณ 2527 หอสมุดที่ได้รับงบประมาณสูงสุดที่สุด คือ หอสมุดเสียง มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับปีละ 400,000 บาท มีหอสมุดเสียง 2 แห่ง ที่บรรณารักษ์ไม่สามารถระบุจำนวนงบประมาณที่แน่นอนได้ คือ หอสมุดดนตรีหุ่่นกระหม่อมบริพัตร หอสมุดแห่งชาติ และหอสมุดดนตรีสยามกลการมิวสิคฟาวเคชั่น

งบประมาณที่หอสมุดเสียงแต่ละแห่งได้รับ หอสมุดได้นำไปใช้จ่าย ดังนี้

ตารางที่ 11 การใช้จ่ายงบประมาณ จำแนกตามประเภทของทรัพยากร

ประเภท/ชื่อหอสมุด	หอสมุด มหาวิทยาลัย			หอสมุด โรงเรียน		หอสมุด ประชาชน		หอสมุด เฉพาะ
	ศก.	จพ.	มช.	สว.	สก.	ทช.	สย.	ณส.
ประเภทของทรัพยากร								
ครุภัณฑ์	×					×		
หนังสือ/สิ่งพิมพ์อื่น ๆ						×	×	
โสตทัศนวัสดุ/อุปกรณ์	×	×	×	×	×	×	×	×
เงินเคื่อน	×					×		

จากตารางที่ 11 หอสมุดทุกแห่งใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับในค่าน โสตทัศนวัสดุและอุปกรณ์เป็นหลัก และมีหอสมุดเสียงเพียง 2 แห่งที่นำไปใช้ซื้อ หนังสือและสิ่งพิมพ์อื่น ๆ เขาหอสมุดกาย คือ หอสมุดดนตรีหุ่่นกระหม่อมบริพัตร และหอสมุดดนตรีสยามกลการมิวสิคฟาวเคชั่น สำหรับหอสมุดเสียง มหาวิทยาลัยศิลปากร และหอสมุดดนตรีหุ่่นกระหม่อมบริพัตร งบประมาณที่ได้รับยังคงครอบคลุมค่าใช้จ่ายในค่านครุภัณฑ์และเงินเคื่อนควบ

หมายเหตุ รายการที่ขีดเส้นใต้คือ จำนวนรวม

- 1 เหมินทานและการละเล่น
- 2 เหมินเกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณี และศาสนา
- 3 เหมินที่ยังไม่ใ้ค้จำแนกประเภทของ เนื้อหา
- 4 เอกสารประกอบ เหมินทสนทนาภาษาอังกฤษ
- 5 โน้ตเพลง
- 6 หนังสือเกี่ยวกับศิลปิน เครื่องดนตรี และการอนุรักษ์เพลงไทย

จากตารางที่ 12 ปรากฏว่าห้องสมุดเสียงแต่ละแห่ง เน้นนัก
 วัสดุประเภทเทปบันทึกเสียงแบบคลัมป์และแผ่นเสียง ซึ่งมีจำนวนมากกว่าวัสดุ
 ประเภทอื่น สำหรับเทปบันทึกเสียงแบบคลัมป์พบว่ามีในห้องสมุดเสียงทุกแห่ง
 และมีมากที่สุดในห้องสมุดดนตรีทุนกระหม่อมบริพัตร หอสมุดแห่งชาติ (1,231 คลัมป์)
 รองลงมาคือ ห้องสมุดเสียง มหาวิทยาลัยศิลปากร (1,165 คลัมป์) ห้องสมุดเสียง
 ที่มีเทปคลัมป์จำนวนน้อยที่สุดคือ ห้องสมุดเสียง คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 (10 คลัมป์) ส่วนแผ่นเสียงพบว่ามีในห้องสมุด 6 แห่ง ยกเว้นหอสมุด โรงเรียน
 2 แห่ง ซึ่งไม่มี ห้องสมุดที่มีแผ่นเสียงมากที่สุดคือ ห้องสมุดแผ่นเสียงและแถบเสียง
 สถาบันวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย (9,000 แผ่น) รองลงมาคือ ห้องสมุด
 ดนตรีทุนกระหม่อมบริพัตร หอสมุดแห่งชาติ (8,728 แผ่น) ห้องสมุดที่มีแผ่นเสียง
 จำนวนน้อยที่สุดคือ ห้องสมุดเสียง มหาวิทยาลัยศิลปากร (187 แผ่น)

สำหรับเทปบันทึกภาพและฟิล์มภาพยนตร์นั้น มีในห้องสมุดเสียงเพียง
 อย่างละแห่ง คือ ห้องสมุดเสียง มหาวิทยาลัยศิลปากร และห้องสมุดดนตรีสยาม-
 กลการมิวสิกฟาวเคชั่น ตามลำดับ

ในค่านอุปกรณที่มีในห้องสมุดเสียงพบว่า มีความสอดคล้องกับวัสดุ
 ในห้องสมุด กล่าวคือ อุปกรณที่ห้องสมุดเสียงทุกแห่งมีคือ เครื่องเล่นเทปบันทึกเสียง
 โดยห้องสมุดเสียง มหาวิทยาลัยศิลปากร มีจำนวนมากที่สุด (50 เครื่อง) รองลงมา
 คือ ห้องสมุดเสียง โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย (18 เครื่อง) สำหรับอุปกรณอื่น ๆ
 ที่มีในห้องสมุดเสียงส่วนใหญ่ใ้ค้แก ลัวโพงและหูฟัง มีในห้องสมุดเสียง 7 แห่ง
 รองลงมาคือ เครื่องเล่นแผ่นเสียง และเครื่องขยายเสียง มีในห้องสมุดเสียง 6 แห่ง
 สำหรับ เครื่องเล่นแผ่นเสียงนั้น ปรากฏว่าไม่มีในกลุ่มห้องสมุดโรงเรียนทั้ง 2 แห่ง

ในค่านสิ่งพิมพ์ ปรากฏว่ามีห้องสมุดเสียง 4 แห่ง ที่มีสิ่งพิมพ์ในห้องสมุด และมีเป็นจำนวนน้อย ห้องสมุดที่มีทั้งหนังสือและวารสาร มีเพียงแห่งเดียวคือ ห้องสมุดคณครีฑุนกระหม่อมบริพัตร ส่วนห้องสมุดเสียงอีก 3 แห่ง มีเฉพาะสิ่งพิมพ์ประเภทโคประเภทหนึ่งเท่านั้น

งานเทคนิค ครอบคลุมถึงการเลือกและประเมินค่า การจัดหา การเตรียมก่อนให้บริการ การจัดหมู่ และทำบัตรรายการ และการจัดเก็บและบำรุงรักษา

ในด้านการเลือกและประเมินค่า ปรากฏว่ามีห้องสมุดเสียงเพียง 3 แห่ง ที่มีการกำหนดนโยบายการเลือก และการจัดหาวัสดุไว้เป็นลายลักษณ์อักษร คือ ห้องสมุดเสียงโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ห้องสมุดคณครีฑุนกระหม่อมบริพัตร และห้องสมุดแผ่นเสียงและแถบเสียง สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ส่วนห้องสมุดเสียงอีก 5 แห่ง ไม่จัดทำไว้เป็นลายลักษณ์อักษร และมีนโยบายในการเลือก และการจัดหาที่ไม่แน่นอน แล้วแต่สถานการณ์และความเหมาะสม

ตารางที่ ๒๓. ผู้กำหนดนโยบายในการ เลือกและจัดหาวัสดุของห้องสมุดเสียง

ประเภท/ชื่อห้องสมุด ผู้กำหนด นโยบายในการ เลือกและจัดหา	ห้องสมุด มหาวิทยาลัย			ห้องสมุด โรงเรียน		ห้องสมุด ประชาชน		ห้องสมุด เฉพาะ
	ศก.	จพ.	มช.	สว.	สก.	หช.	สย.	ณส.
บรรณารักษ์		×	×	×	×	×	×	×
หัวหน้าหน่วยงาน คณะกรรมการห้องสมุด อื่น ๆ	×		×		×	×	×	

ตารางที่ ๒๓ ผู้กำหนดนโยบายในการ เลือกและจัดหาวัสดุของห้องสมุดเสียงส่วนใหญ่ (7 แห่ง) คือ บรรณารักษ์ รองลงมาคือ หัวหน้าหน่วยงาน (5 แห่ง) จากจำนวนดังกล่าวมีห้องสมุดเสียง 4 แห่ง ที่บรรณารักษ์ และหัวหน้าหน่วยงาน ร่วมกันกำหนดนโยบายการ เลือกและจัดหาวัสดุ คือ ห้องสมุดแผนเสียงและม้วนเทป ภาควิชาการสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ห้องสมุดเสียง โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ห้องสมุดคณบดีทุนกระหม่อม บริพัตร และห้องสมุดคณบดีศรีสยามกลการมิวสิกฟาว เคนซ์ และไม่มีห้องสมุดเสียงแห่งใดที่คณะกรรมการห้องสมุดทำหน้าที่กำหนดนโยบายในการ เลือกและการจัดหาวัสดุ

ตารางที่ 14 เกณฑ์ในการเลือกและประเมินค่าวัสดุ

แสดงระดับคะแนนที่บรรณารักษ์ห้องสมุดแต่ละแห่งประเมินและ
 ค่าฐานนิยม โดยที่ 1 หมายถึง สำคัญมากที่สุด
 2 " สำคัญมาก
 3 " สำคัญปานกลาง
 4 " สำคัญน้อย

เกณฑ์ในการเลือกและ ประเมินค่าวัสดุ	ห้องสมุด มหาวิทยาลัย				ห้องสมุด โรงเรียน				ห้องสมุด ประชาชน				ห้องสมุด เฉพาะ				รวม				ฐาน นิยม	กรรมปี การกระทำ				
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4						
เนื้อหาตรงตามหลักสูตรหรือ สอดคล้องกับการดำเนินงาน ของหน่วยงาน	2	1			1	1			2								1				5	3			(1)	0.958
ตรงตามความต้องการของผู้ใช้	1	2			1	1			2				1								3	5			(2)	0.625
พิจารณาคุณค่าหรือคุณภาพของ การผลิต ความประณีต และศิลปะ			3				2				2				1							8			(3)	0.495
ราคาไม่สูงจนเกินไป				3				2				2				1						8			(4)	0.495

ตารางที่ 14 ห้องสมุดเสียงส่วนใหญ่ใช้เกณฑ์ในการเลือกและประเมิน
 ค่าวัสดุตามลำดับความสำคัญดังนี้คือ เนื้อหาตรงตามหลักสูตรหรือสอดคล้องกับการกำเนิ
 งานของหน่วยงาน (ฐานนิยม = 1) รองลงมาคือ ใ้ตรงตามความต้องการของผู้ใช้
 (ฐานนิยม = 2) ส่วนการพิจารณาคุณค่าหรือคุณภาพของการผลิต ตลอดจนราคาที่ไม่
 สูงจนเกินไปนั้น เป็นเกณฑ์ที่สำคัญรองลงมาตามลำดับ

จะเห็นได้ว่าระหว่าง เกณฑ์ที่ให้เนื้อหาตรงตามหลักสูตรหรือสอ
 คล้องกับการดำเนินงานของหน่วยงานและตรงตามความต้องการของผู้ใช้นั้น
 กรรมปีการกระจายอยู่ในระดับสูง (0.958 และ 0.625) แสดงว่าบรรณารักษ์
 มีความคิดเห็นในเรื่องดังกล่าวในระดับที่แตกต่างกัน ตรงกันข้ามกับเกณฑ์การ
 พิจารณาคุณค่าหรือคุณภาพของการผลิต ความประณีต และศิลปะ และการที่
 ราคาไม่สูงจนเกินไป จะเห็นว่ากรรมปีการกระจายอยู่ในระดับต่ำ (0.49)
 แสดงว่า บรรณารักษ์ทุกแห่งมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ในการเลือกซื้อวัสดุ หอสมุดเสียงใช้คู่มือต่าง ๆ ดังนี้

ตารางที่ 15. คู่มือในการเลือกซื้อวัสดุ

ประเภท/ชื่อหอ- สมุด	หอสมุด มหาวิทยาลัย			หอสมุด โรงเรียน		หอสมุด ประชาชน		หอสมุด เฉพาะ
	ศก.	จพ.	มช.	สว.	สก.	หช.	สย.	ณส.
- รายชื่อวัสดุที่ผู้ผลิตและตัวแทน จำหน่ายจัดทำ	×		×	×		×	×	
- บทวิจารณ์จากหนังสือและ... วารสาร						×	×	
- ประกาศโฆษณา	×					×		
- คำแนะนำของผู้ใช้	×		×			×	×	×
- อื่น ๆ					×			

¹ ตามรายวิชาที่ทำการเรียนการสอนตามหลักสูตร

จากตารางที่ 15 คู่มือที่หอสมุดเสียงส่วนใหญ่ใช้ในการเลือกซื้อวัสดุเขาหอสมุดคือ รายชื่อที่ผู้ผลิตและตัวแทนจำหน่ายจัดทำ และจากคำแนะนำของผู้ใช้ มีหอสมุดเสียง 5 แห่ง ใช้วิธีดังกล่าวเหมือนกัน

เมื่อพิจารณาหอสมุดเสียงแต่ละแห่ง ปรากฏว่าหอสมุดเสียงคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นหอสมุดเสียงเพียงแห่งเดียวที่ไม่ใช้คู่มือใด ๆ ในการเลือกซื้อ และหอสมุดที่ใช้คู่มือต่าง ๆ มากที่สุดในการเลือกซื้อคือ หอสมุดกนครีฑูนกระหม่อมบริพัตร

สำหรับผู้ที่ทำหน้าที่จัดหาวัสดุในหอสมุดเสียงพบว่า หอสมุดเสียงส่วนใหญ่ (5 แห่ง) บรรณารักษ์จะทำหน้าที่ในการจัดหาแต่เพียงคนเดียว ยกเว้นหอสมุดเสียง 2 แห่ง ที่บรรณารักษ์ร่วมกับหัวหน้าหน่วยงานทำหน้าที่ในการจัดหาคือ หอสมุดเสียง มหาวิทยาลัยศิลปากร และหอสมุดดนตรีสยามกลการมีวสิศฟาว เคนัน สำหรับหอสมุดแห่งหลัง บรรณารักษ์ทำหน้าที่จัดหาร่วมกับฝ่ายวิชาการของโรงเรียนดนตรีสยามกลการ หอสมุดที่บรรณารักษ์หอสมุดเสียงไม่ได้ทำหน้าที่ในการจัดหา มีเพียงแห่งเดียวคือ หอสมุดดนตรีสุนทระหม่อมบริพัตร เนื่องจากงานดังกล่าวเป็นหน้าที่ของบรรณารักษ์งานจัดหาของหอสมุดแห่งชาติโดยตรง

ตารางที่ 16 วิธีการจัดหาวัสดุในหอสมุดเสียง

ประเภท/ชื่อหอ- สมุด	หอสมุด มหาวิทยาลัย			หอสมุด โรงเรียน		หอสมุด ประชาชน		หอสมุด เฉพาะ
	ศก.	จพ.	มช.	สว.	สก.	พช.*	สย.	ณส.
รับบริจาค	×	×	×			×	×	×
จัดซื้อ	×	×	×	×	×	×	×	×
แลกเปลี่ยน ผลิตขึ้นเอง	×		×	×	×			

จากตารางที่ 16 วิธีการจัดหาวัสดุที่ใช้ในหอสมุดเสียงทั้ง 8 แห่ง คือ การจัดซื้อ วิธีการที่ไ้รองลงมาคือ การรับบริจาค มีหอสมุดใช้ 6 แห่ง ยกเว้นหอสมุดเสียง 2 แห่ง ที่ไม่ได้ใช้วิธีการนี้คือ กลุ่มหอสมุดโรงเรียน ส่วนการแลกเปลี่ยนเป็นวิธีการที่ไม่มีหอสมุดเสียงแห่งใดใช้

* การจัดหาวัสดุเสียงของหอสมุดแห่งชาตินั้น บรรณารักษ์หอสมุดดนตรีไม่ได้ทำการจัดหาเอง แต่ดำเนินการโดยบรรณารักษ์งานจัดหาโดยเฉพาะ

ห้องสมุดเสียงที่ใช้วิธีการต่าง ๆ ในการจัดหามากที่สุด คือ ห้องสมุดเสียง มหาวิทยาลัยศิลปากร และห้องสมุดแผ่นเสียงและม้วนเทป ภาควิชาการสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งใช้ทั้งวิธีรับบริจาค จักซื้อและผลิตขึ้นเอง

สำหรับ ห้องสมุดเสียง 6 แห่ง ที่มีการรับบริจาค ปรากฏว่าได้
รับบริจาควัสดุห้องสมุดจากแหล่งต่าง ๆ ดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 แหล่งบริจาควัสดุห้องสมุด

ประเภท/ชื่อห้องสมุด แหล่งบริจาค	ห้องสมุด มหาวิทยาลัย			ห้องสมุด ประชาชน		ห้องสมุด เฉพาะ
	ศก.	จพ.	มช.	ทช.	สย.	ฉส.
-หน่วยราชการหรือองค์กรใน ประเทศ				x ¹		x
-สถาบันหรือองค์กรจากต่าง ประเทศ	x ²					x
-สถานทูตในประเทศ	x ³		x	x	x	x
-บริษัทผู้ผลิตและจำหน่ายเทป บันทึกเสียงหรือแผ่นเสียง	x ⁴	x ⁵	x		x ⁶	x
-บุคคลทั่วไป	x		x	x	x	x

1 ใ้รับจากกรมศิลปากรโดยตรง

2 USIS

3 สถานทูตจีน ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา และแคนาดา

4 บริษัท ONPA

5 บริษัท AZONA

6 บริษัท กมลสุโกศล จำกัด

ตารางที่ 18 หอสมุดเสียงทุกแห่งจัดซื้อวัสดุเสียงในประเทศ โดยการสั่งซื้อจากร้านค้าทั่วไป มีหอสมุดเสียง 2 แห่ง ที่สั่งซื้อจากตัวแทนจำหน่ายในประเทศ คือ หอสมุดเสียง โรงเรียนสตรีวิทยา และหอสมุดดนตรีทุนกระหม่อมบริพัตร สำหรับหอสมุดแห่งหลังยัง เป็นหอสมุดเสียงเพียงแห่งเดียวที่ใช้วิธีสั่งซื้อโดยตรงจากมูลนิธิในประเทศด้วย

สำหรับการสั่งซื้อวัสดุเสียงจากต่างประเทศมีหอสมุดเสียงเพียง 2 แห่งที่ทำ โดยการสั่งซื้อจากตัวแทนจำหน่าย คือ หอสมุดดนตรีทุนกระหม่อมบริพัตร และหอสมุดดนตรีสยามกลการมิวสิคฟาว เชน

ในเรื่องความร่วมมือระหว่างหอสมุดเสียงในการจัดหาวัสดุนั้น หอสมุดเสียงเกือบทุกแห่งยังไม่มีความร่วมมือกันในด้านนี้ ยกเว้นหอสมุดเสียงมหาวิทยาลัยศิลปากรที่ประสานงานในการจัดหาร่วมกับ กลุ่มงานโสตทัศนศึกษา

สถาบันอุดมศึกษา

สำหรับการเตรียมวัสดุก่อนให้บริการนั้น เมื่อหอสมุดเสียงทุกแห่งได้รับวัสดุเข้ามาในหอสมุดแล้วจะทำการตรวจสอบสภาพของวัสดุ โดยบุคลากรของหอสมุดเอง เพื่อสำรวจความเรียบร้อย หลังจากนั้นจึงดำเนินการลงทะเบียนวัสดุเสียง โดยหอสมุดแต่ละแห่งใช้วิธีการดังนี้

ตารางที่ 19 การลงทะเบียนวีสิคในหอสมุดเสียง

ประเภท/ชื่อหอ- สมุด	หอสมุด มหาวิทยาลัย			หอสมุด โรงเรียน		หอสมุด ประชาชน		หอสมุด เฉพาะ
	ศก.	จฬ.	มช.	สว.	สภ.	ทช.	สย.	ณส.
วิธีการลงทะเบียนวีสิค								
-ลงทะเบียนไว้ในบัตร						×		×
-ลงทะเบียนในสมุด แยกสมุด- ตามวีสิคประเภทละ เล่ม	×					×	×	
-ลงทะเบียนวีสิคทุกประเภทลงใน สมุดเล่มเดียวกัน โดยจัดเรียง ลำดับเลขทะเบียน แยกตามประ- เภทของวีสิค				×				
-ลงทะเบียนวีสิคทุกประเภท ลงใน สมุดเล่มเดียวกัน เรียงตามลำดับ การเข้ามาในหอสมุดก่อน-หลัง รวมกันทุกประเภท		×	×		×			
-อื่น ๆ (ลงทะเบียนในแบบฟอร์ม โดยแยกรายละเอียดของวีสิค)			×					

จากตารางที่ 19 ปรากฏว่าวิธีการที่หอสมุดเสียงใช้ในการลงทะเบียนวีสิค สูงกว่าวิธีการอื่น ๆ คือ การลงทะเบียนในสมุด แยกสมุดตามวีสิคประเภทละ เล่มและการลงทะเบียนวีสิคทุกประเภทลงในสมุดเล่มเดียวกัน เรียงตามลำดับการเข้ามาในหอสมุดก่อน-หลัง รวมกันทุกประเภท มีหอสมุดใช้วิธีละ 3 แห่ง สำหรับหอสมุดที่ลงทะเบียนไว้ในบัตรมี 2 แห่ง คือ หอสมุดคนศรีสุนทรระหมอมบริพัตร และหอสมุดแผนเสียงและแถบเสียง สถาบันวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

ห้องสมุดเสียงที่ใช้ 2 วิธี ในการลงทะเบียนวัสดุเสียง คือ ลงทะเบียนไว้ในบัตร หรือแบบฟอร์ม และลงทะเบียนไว้ในสมุด ใ้แก่ ห้องสมุดแผ่นเสียงและม้วนเทป ภาควิชาการสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และห้องสมุดดนตรีทุนกระหม่อม บริพัตร

นอกจากนี้ ห้องสมุดเสียง 7 แห่ง ไม่มีการทำป้ายบอกรายละเอียดของ เนื้อหาตีความที่ตัววัสดุหรือที่กล่องบรรจุ และไม่มีการบรรจุกล่องของวัสดุเป็น พิเศษก่อนนำออกให้บริการ บกเวณห้องสมุดเสียง มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่มีการ ทำป้ายบอกรายละเอียดของ เนื้อหาตีความที่ตัววัสดุโดยบอกชื่อ เรื่อง หรือชื่อผู้พูด/ผู้บรรยาย วันที่ และความยาวของ เนื้อหา และห้องสมุดเสียง คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์- มหาวิทยาลัย มีการทำของแผ่นเสียงขึ้นเอง เพื่อจัดเก็บให้อยู่ในสภาพที่ดีก่อนนำ ออกให้บริการ

ในด้านการจัดหมู่โสตทัศนวัสดุ พบว่า ห้องสมุดเสียงจำนวน 7 แห่ง ไม่ได้ ใช้ระบบการจัดหมู่ใดเป็นสากล แต่จัดระบบตามความเหมาะสมที่กำหนดขึ้นเอง บกเวณ ห้องสมุดดนตรีทุนกระหม่อมบริพัตรที่ใช้การจัดหมู่ระบบทศนิยมคิวอี้ แต่ในปัจจุบันใช้ระบบ ที่กำหนดขึ้นเองกับวัสดุใหม่ ๆ ที่เข้ามาในห้องสมุด ส่วนการทำบัตรรายการนั้น ห้องสมุด ทุกแห่งจัดทำบัตรรายการแบบบันทึกเสียง แผ่นเสียง และสิ่งพิมพ์ โดยครอบคลุมประเภทของ บัตรรายการไว้ดังนี้

ตารางที่ 20 ประเภทของบัตรรายการที่ห้องสมุดเสียงจัดทำ

ประเภท/ชื่อห้อง- สมุด	ห้องสมุด มหาวิทยาลัย			ห้องสมุด โรงเรียน		ห้องสมุด ประชาชน		ห้องสมุด เฉพาะ
	ศก.	จว.	มช.	สว.	สภ.	ทช.	สย.	ณส.
บัตรผู้แต่ง/ผู้พูด /ผู้บรรยาย		×	×		×	×	×	×
บัตรชื่อเรื่อง/ ชื่อเพลง		×	×		×	×	×	×
บัตรเรื่อง		×	×	×	×	×	×	
บัตรแจ้งหมู่หรือบัตรทะเบียน	×	×	×		×	×	×	

จากตารางที่ 20 ปรากฏว่าห้องสมุดเสียงส่วนใหญ่ (5 แห่ง) ทำบัตรรายการครบชุด ให้กับวัสดุเสียง กล่าวคือ ประกอบด้วย บัตรผู้แต่ง/ผู้พูด/ผู้บรรยาย บัตรชื่อเรื่อง/ชื่อเพลง บัตรเรื่อง และบัตรแต่งท่วงทำนองหรือบัตรทะเบียน สำหรับห้องสมุดที่ทำบัตรเพียงประเภทเดียว ได้แก่ ห้องสมุดเสียง มหาวิทยาลัยศิลปากร ทำบัตรทะเบียน (ได้เริ่มทำบัตรรายการครบชุดไว้ที่แผนกห้องสมุด โดยบรรณารักษ์งานวัสดุโสตทัศนศึกษา ในต้นปีพ.ศ.2527) และห้องสมุดเสียง โรงเรียนสตรีวิทยา ทำบัตรเรื่อง

ลักษณะของบัตรรายการโสตทัศนศึกษาในห้องสมุดเสียง พบว่า ห้องสมุด 6 แห่ง ใช้บัตรขนาดและสีเช่นเดียวกับบัตรรายการหนังสือ ในขณะที่ห้องสมุดอีก 2 แห่งคือ ห้องสมุดแผ่นเสียงและม้วนเทป มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และห้องสมุดดนตรีสยามกลการมิวสิคฟาว เคนซ์ ใช้บัตรขนาดเดียวกับบัตรรายการหนังสือ แต่สีต่างกัน

ส่วนกฎเกณฑ์การทำบัตรรายการที่ใช้ ปรากฏว่าห้องสมุดเสียง 4 แห่ง ใช้กฎเกณฑ์เกี่ยวกับการทำบัตรรายการหนังสือ และห้องสมุดอีก 4 แห่ง กำหนดกฎเกณฑ์ขึ้นใช้เอง ได้แก่ กลุ่มห้องสมุดมหาวิทยาลัย ทั้ง 3 แห่ง และห้องสมุดเสียงโรงเรียนสตรีวิทยา

ห้องสมุดเสียงทุกแห่งไม่มีการทำบรรณนิทัศน์ หรือเนื้อเรื่องย่อลงในบัตรรายการวัสดุเสียง และยังไม่มีความร่วมมือในการจัดทำสหบัตรวัสดุเสียงร่วมกับห้องสมุดแห่งอื่นด้วย

นอกจากบัตรรายการแล้วห้องสมุดเสียง 6 แห่ง ยังจัดทำคู่มือช่วยค้นในลักษณะอื่นควบคู่ไปกับ บกเว้นห้องสมุดเสียงคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และห้องสมุดเสียง โรงเรียนสตรีวิทยาที่ไม่ได้จัดทำ สำหรับห้องสมุดที่จัดทำ คู่มือมีลักษณะแตกต่างกัน ดังนี้

ตารางที่ 21 ลักษณะของคู่มือช่วยกันอื่น ๆ

ลักษณะของคู่มือช่วยกัน	ศก.	มช.	สก.	ทช.	สย.	ณส.
- รายชื่อวัสดุที่ห้องสมุดจัดหา ในแต่ละเดือน ในรูปแบบปฏิทิน				×		
- รายชื่อวัสดุทั้งหมดของห้องสมุด จัดพิมพ์ในรูปแบบเล่ม	×		×	×	×	
- สมุดทะเบียนวัสดุ		×				×

จากตารางที่ 21 คู่มือช่วยกันที่จัดทำในห้องสมุดส่วนใหญ่คือ รายชื่อวัสดุทั้งหมดของห้องสมุดจัดพิมพ์ในรูปแบบเล่ม (4 แห่ง) ส่วนคู่มือที่จัดทำในห้องสมุดเพียงแห่งเดียวคือ รายชื่อวัสดุที่ห้องสมุดจัดหาในแต่ละเดือนในรูปแบบปฏิทิน จัดทำในห้องสมุดนครวิบูลย์นครระหม่อมบริพัตร ซึ่งห้องสมุดเพียงแห่งนี้เป็นห้องสมุดเพียงแห่งเดียวที่จัดทำคู่มือช่วยกันเพิ่มเติม 2 ลักษณะ

ในด้านการจัดเก็บวัสดุเสียง ห้องสมุดเสียงส่วนใหญ่ (5 แห่ง) จัดเก็บวัสดุเสียงในชั้นปิด มีห้องสมุดเสียงเพียง 3 แห่ง ที่จัดเก็บในชั้นเปิดคือ ห้องสมุดแผนเสียงและมวนเทป ภาควิชาการสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ห้องสมุดแผนเสียงและแถบเสียง สถาบันวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย และห้องสมุดนครวิบูลย์นครระหม่อมบริพัตร

นอกจากนี้ห้องสมุดเสียง 6 แห่ง ยังจัดเก็บวัสดุเสียงแยกออกจากสิ่งพิมพ์ โดยแยกตามประเภทของวัสดุ มีห้องสมุดเสียงเพียง 2 แห่ง ที่จัดเก็บวัสดุเสียงแยกออกจากสิ่งพิมพ์เช่นกัน แต่จัดเก็บวัสดุเสียงบนกันทุกประเภท* คือ ห้องสมุดเสียง โรงเรียน

* แถบเทป (เทปเพลง/ดนตรี/ท. เร็ว/ช้า/ร.ร.) รวมอยู่กับเทปช่วยกัน แถบเสียงและ

สตรีวิทยา และห้องสมุดคนตรีสยามกถการมิวสิคฟาว เคนัน

การขอมโสตทัศนวัสดุและอุปกรณ์ในห้องสมุดเสียงพบว่า ห้องสมุดเสียง
ทุกแห่งมีบุคลากรของห้องสมุดเองหรือของหน่วยงานในสังกัด รับผิดชอบในการขอม
โสตทัศนวัสดุและอุปกรณ์เอง และมีห้องสมุดเสียง 2 แห่ง ที่ส่งไปขอมยังร้านขอม
ทั่วไปคือ ห้องสมุดเสียง โรงเรียนสตรีวิทยา และห้องสมุดคนตรีทุนกระหม่อม
บริพัตร

งานบริการ

ห้องสมุดเสียง 5 แห่ง ให้สิทธิการใช้ห้องสมุดแก่บุคคลภายในหน่วยงาน
เท่านั้น ยกเว้นห้องสมุดเสียง 3 แห่ง ที่ให้สิทธิการใช้ห้องสมุดแก่บุคคลทั่วไปคือ
คือ ห้องสมุดเสียง มหาวิทยาลัยศิลปากร และกลุ่มห้องสมุดประชาชนคือ ห้องสมุด
คนตรีทุนกระหม่อมบริพัตรและห้องสมุดคนตรีสยามกถการมิวสิคฟาว เคนัน

ห้องสมุดเสียง 7 แห่ง เปิดให้บริการเฉพาะวันจันทร์-ศุกร์ ยกเว้น
ห้องสมุดคนตรีสยามกถการมิวสิคฟาว เคนันที่เปิดให้บริการใน วันอังคาร-อาทิตย์
ถึงปรากฏรายละเอียดของเวลาทำการในตารางที่ 23

ตารางที่ 22 วัน/เวลาทำการของห้องสมุดเสียง

วัน/เวลาทำการ ประเภท/ชื่อห้องสมุด	จันทร์-ศุกร์	เสาร์	อาทิตย์
<u>ห้องสมุดมหาวิทยาลัย</u>			
ห้องสมุดเสียง มหาวิทยาลัยศิลป- /ปากร	8.30-16.30		
ห้องสมุดเสียง คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	8.00-16.00		
ห้องสมุดแผนเสียงและมวนเทป ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่	8.30-16.30		
<u>ห้องสมุดโรงเรียน</u>			
ห้องสมุดเสียง โรงเรียนสตรีวิท- /ยา	8.30-10.10, 11.00- 12.00, 13.30-16.10		
ห้องสมุดเสียง โรงเรียนสวน- กุหลาบวิทยาลัย	7.00-8.00, 11.00- 12.00, 14.00-16.00		
<u>ห้องสมุดประชาชน</u>			
ห้องสมุดคนตรีทุญกระหม่อมบริพัตร หอสมุดแห่งชาติ	9.30-16.00		
ห้องสมุดคนตรีสยามกลการมิวสิค- ฟาว เคชั่น	8.30-17.00 ¹	8.00-17.00	8.00-12.00
<u>ห้องสมุดเฉพาะ</u>			
ห้องสมุดแผนเสียงและแถบเสียง สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่ง- ประเทศไทย	8.30-16.30		

¹ ห้องสมุดหยุดทำการในวันจันทร์

ตารางที่ 23 บริการที่ห้องสมุดเสียงทุกแห่งจัดให้กับผู้ใช้คือ บริการ
 ทบค่าถามและช่วยการค้นคว้า รองลงมาคือ บริการจัดทำคู่มือแนะนำการใช้ห้อง
 สมุดและบริการอัดเทป/ถ่ายเทป ซึ่งมีห้องสมุดเสียงจัดให้บริการ 5 แห่ง เท่ากัน
 ส่วนบริการที่ไม่มีห้องสมุดเสียงแห่งใดจัดทำคือ บริการยืมระหว่างห้องสมุด

สำหรับบริการยืมวัสดุนั้น มีห้องสมุดเสียงเพียง 3 แห่ง ที่ให้บริการ
 ดังกล่าวคือ ห้องสมุดเสียง คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ห้องสมุด
 แฉกเสียงและม้วนเทป ภาควิชาการสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และ
 ห้องสมุดเสียง โรงเรียนสตรีวิทยา โดยห้องสมุดเสียง 2 แห่งแรกให้ยืมโดยใช้
 บัตรสมาชิกห้องสมุด ส่วนห้องสมุดแห่งหลังใช้วิธีเซ็นยืมในสมุดที่ห้องสมุดจัดทำขึ้น

เนื่องจากห้องสมุดเสียงที่ให้บริการยืมทั้ง 3 แห่ง เป็นห้องสมุดสถาบัน
 การศึกษา ฉะนั้นประเภทของผู้ยืมจึงจำกัดเฉพาะนักเรียน นิสิตนักศึกษา ข้าราชการ
 และอาจารย์ของหน่วยงานนั้น ๆ โดยห้องสมุดเสียง คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์-
 มหาวิทยาลัย และห้องสมุดเสียง โรงเรียนสตรีวิทยา กำหนดให้ยืม 3 รายการ ภายใน
 1 วัน ส่วนห้องสมุดแฉกเสียงและม้วนเทป ภาควิชาการสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัย
 เชียงใหม่ กำหนดให้ยืมก็รายการก็ได้ภายใน 1 วัน

ห้องสมุดเสียงที่ให้บริการต่าง ๆ แก่ผู้ใช้มากที่สุด (6 บริการ) คือ
 ห้องสมุดเสียง โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย รองลงมาได้แก่ ห้องสมุดเสียง มหาวิทยาลัย
 ศิลปากร และห้องสมุดดนตรีทุนกระหม่อมบริษัท ไทบริการแห่งละ 5
 บริการ เท่ากัน ส่วนห้องสมุดที่ให้บริการน้อยที่สุด (3 บริการ) คือ ห้องสมุด
 แฉกเสียงและแถบเสียง สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย และห้องสมุด
 แฉกเสียงและม้วนเทป ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ตารางที่ 24 จำนวนผู้ใช้บริการโดยเฉลี่ยในแต่ละวัน

ประเภท/ชื่อหอสมุด	ผู้ใช้บริการ	จำนวน/ คนต่อวัน
หอสมุดประชาชน		
หอสมุดเสียง มหาวิทยาลัยศิลปากร		30
หอสมุดเสียง คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย		15
หอสมุดแผ่นเสียงและม้วนเทป ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่		10
หอสมุดโรงเรียน		
หอสมุดเสียง โรงเรียนสตรีวิทยา		20
หอสมุดเสียง โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย		46
หอสมุดประชาชน		
หอสมุดคนตรีทูนกระหม่อมบริพัตร หอสมุดแห่งชาติ		100
หอสมุดคนตรีสยามกลการมิวสิคฟาว เกชั่น		50
หอสมุดเฉพาะ		
หอสมุดแผ่นเสียงและแถบเสียง สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย		20

ตารางที่ 24 หอสมุดเสียงที่มีผู้ใช้บริการมากที่สุด โดยเฉลี่ย
ในแต่ละวัน คือ กลุ่มหอสมุดประชาชน โดยหอสมุดคนตรีทูนกระหม่อมบริพัตร
หอสมุดแห่งชาติ มีจำนวนผู้ใช้ 100 คนต่อวัน และหอสมุดคนตรีสยามกลการ
มิวสิคฟาว เกชั่น จำนวน 50 คนต่อวัน สำหรับหอสมุดที่มีผู้ใช้บริการน้อยที่สุดคือ
หอสมุดแผ่นเสียงและม้วนเทป ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีผู้ใช้บริการโดยเฉลี่ย 10 คนต่อวัน

ตารางที่ 25 วิธีการประชาสัมพันธ์ห้องสมุด

ประเภท/ชื่อห้อง- สมุด วิธีการประชาสัมพันธ์	ห้องสมุด มหาวิทยาลัย			ห้องสมุด โรงเรียน		ห้องสมุด ประชาชน		ห้องสมุด เฉพาะ
	ศก.	จพ.	มช.	สว.	สก.	ทช.	สย.	ณส.
เสนอข่าว เกี่ยวกับกิจกรรมห้องสมุด ทางสื่อมวลชน		×				×	×	
จัดส่งรายชื่อ โสตทัศนวัสดุและ สิ่งพิมพ์ใหม่ ๆ ที่มีอยู่ในห้องสมุด ไปยังหน่วยงานอื่นภายในสถาบัน	×			×	×	×	×	
จัดส่งรายชื่อ โสตทัศนวัสดุและสิ่งพิมพ์ ใหม่ ๆ ที่มีในห้องสมุดไปยัง หน่วยงานอื่นภายนอกสถาบัน	×				×	×		

ตารางที่ 25 วิธีการประชาสัมพันธ์ห้องสมุดส่วนใหญ่ (5 แห่ง)
 คำเนนการอยู่คือ การจัดส่งรายชื่อ โสตทัศนวัสดุและสิ่งพิมพ์ใหม่ ๆ ที่มีอยู่ในห้อง
 สมุดไปยังหน่วยงานอื่นภายในสถาบัน สำหรับห้องสมุดเสียงที่ใช้วิธีประชาสัมพันธ์
 ทั้ง 3 วิธี มีเพียงแห่งเดียวคือ ห้องสมุดกนกวิทยุ กรมอปรวิศกร ส่วนห้องสมุด
 เสียงที่ไม่มีการประชาสัมพันธ์ห้องสมุดคือ ห้องสมุดแผนเสียงและมวนเทป ภาควิชา
 การสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และห้องสมุดแผนเสียงและแถบเสียง
 สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

ตอนที่ 2 ปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดเสียง

ตารางที่ 26 - 33. เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดเสียง ในด้านอาคารสถานที่ ครุภัณฑ์ การบริหารงาน บุคลากร การเงิน ทรัพยากรห้องสมุด งานเทคนิค และงานบริการ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละระดับปัญหา ดังนี้

เป็นปัญหามาก	= 4
เป็นปัญหปานกลาง	= 3
เป็นปัญหาน้อย	= 2
ไม่เป็นปัญหา	= 1

ตารางที่ 26 ปัญหาอาคารสถานที่

รายการปัญหา	ห้องสมุดมหาวิทยาลัย				ห้องสมุดโรงเรียน				ห้องสมุดประชาชน				ห้องสมุดเฉพาะ				รวม	ฐานนิยม	การชดเชยการกระทำ			
	มาก (1)	ปานกลาง (2)	น้อย (3)	ไม่เป็นปัญหา (4)	มาก (1)	ปานกลาง (2)	น้อย (3)	ไม่เป็นปัญหา (4)	มาก (1)	ปานกลาง (2)	น้อย (3)	ไม่เป็นปัญหา (4)	มาก (1)	ปานกลาง (2)	น้อย (3)	ไม่เป็นปัญหา (4)						
ลักษณะของอาคารสถานที่		2	1				1	1		1	1	1					1	3	1	3	(1,3)	0.917
สถานที่ตั้งของห้องสมุด	2		1		1		1				1	1				1	2	1	1	4	(1)	0.875
การถ่ายเทของอากาศ	2		1				2				1	1				1	2		1	5	(1)	0.75
แสงสว่างภายในอาคาร	1		2				2				1	1				1		1	1	4	(1)	0.541
เสียงรบกวนจากภายนอก	1	1	1		1		1				1	1			1	1	2	1	4	(1)	0.875	

จากตารางที่ 26 บรรณาธิการจำนวนมากที่สุดเห็นว่า สถานที่ตั้งของห้องสมุด การถ่ายเทของอากาศ แสงสว่างภายในอาคาร และเสียงรบกวนจากภายนอก ไม่เป็นปัญหาในการดำเนินงานห้องสมุดเสียง (ฐานนิยม = 1) ในขณะที่ลักษณะของอาคารสถานที่นั้น บรรณาธิการมีความคิดเห็นแตกออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มหนึ่งเห็นว่า ลักษณะของอาคารสถานที่เป็นปัญหปานกลาง เนื่องจากอาคารคับแคบ ไม่ไถ่มาครฐาน อีกกลุ่มหนึ่งเห็นว่า ลักษณะของอาคารสถานที่ไม่เป็นปัญหา (ฐานนิยม = 1,3)

อย่างไรก็ดีจะเห็นได้ว่าค่าการกระจายอยู่ในระดับสูง แสดงว่าบรรณารักษ์มีความเห็นในค่านปัญหาแตกต่างกัน โดยเฉพาะลักษณะของอาคารสถานที่ที่มีค่าการกระจาย 0.917 ซึ่งมีค่าฐานนิยม 2 ค่า และค่าฐานนิยมนั้นไม่อยู่ใกล้เคียงกัน นั่นคือ ส่วนหนึ่งมีความเห็นว่าลักษณะของอาคารสถานที่ไม่เป็นปัญหา แต่อีกส่วนหนึ่งเห็นว่าเป็นปัญหาค่ากลาง ดังนั้นความแตกต่างของปัญหาในค่านนี้จึงมีมาก

เมื่อพิจารณาจากกลุ่มห้องสมุดพบว่า มีเพียงกลุ่มห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่ประสบปัญหาค่านอาคารสถานที่ในระดับมาก ในค่านสถานที่ตั้งของห้องสมุด การถ่ายเทของอากาศ และเสียงรบกวนจากภายนอก

ตารางที่ 27 ปัญหาค่านครุภัณฑ์

รายการปัญหา	ห้องสมุดมหาวิทยาลัย				ห้องสมุดโรงเรียน				ห้องสมุดประชาชน				ห้องสมุดเฉพาะ				รวม				ฐานนิยม	การกระจาย		
	ค.อ.	ค.อ.	ค.อ.	ค.อ.	ค.อ.	ค.อ.	ค.อ.	ค.อ.	ค.อ.	ค.อ.	ค.อ.	ค.อ.	ค.อ.	ค.อ.	ค.อ.	ค.อ.	ค.อ.	ค.อ.						
จำนวนโต๊ะ-เก้าอี้ของผู้ใช้บริการ	1	1	1		1	1			1	1					1				2	2	3	1	(2)	0.96
จำนวนโต๊ะ-เก้าอี้ทำงานของเจ้าหน้าที่			2	1			2			2				1						2	6	(1)		0.5
จำนวนชั้นหนังสือในห้องสมุด	1	1		1		2				2				1	1	1			6	6	(1)			0.5
จำนวนชั้นหรือตู้เก็บโสภณภัณฑ์วัสดุ	1		2			2				2			1						1	1	4	2	(2)	0.844
จำนวนตู้เก็บเอกสาร		1	2			1	1			1	1				1					1	4	3	(2)	0.792
จำนวนตู้จัดนิทรรศการ		1		2		1	2			1					1					2	1	5	(1)	0.75

ตารางที่ 27 บรรณารักษ์จำนวนมากที่สุดเห็นว่า จำนวนโต๊ะ-เก้าอี้ทำงานของเจ้าหน้าที่ จำนวนชั้นหนังสือในห้องสมุด และจำนวนตู้จัดนิทรรศการไม่เป็นปัญหาในการดำเนินงานห้องสมุดเสียง (ฐานนิยม=1) ในขณะที่เห็นว่าจำนวนโต๊ะ-เก้าอี้ของผู้ใช้บริการ จำนวนชั้นหรือตู้เก็บโสภณภัณฑ์วัสดุ และจำนวนตู้เก็บเอกสาร เป็นปัญหาอยู่ในระดับน้อย (ฐานนิยม=2)

เมื่อพิจารณาปัญหาของห้องสมุดเสียงแต่ละกลุ่ม ปรากฏว่า กลุ่มห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดประชาชน และห้องสมุดเฉพาะ ส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาค่านครุภัณฑ์

อย่างไรก็ดีจะเห็นได้ว่า ค่าการกระจายการกระจายอยู่ในระดับสูง แสดงว่าบรรณารักษ์มีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาค่านครุภัณฑ์แตกต่างกัน

ตารางที่ 28: ปัญหาการบริหารงาน

รายการปัญหา	ห้องสมุด มหาวิทยาลัยมหิดล				ห้องสมุด โรงเรียน				ห้องสมุด ประชาชน				ห้องสมุด เฉพาะ				รวม				ฐาน นิยม	กรรมวิธี การกระทำ	
	ปกติ (๑)	ผิดปกติ (๒)	ปัญหา (๓)	ไม่ชัดเจน (๔)	ปกติ (๑)	ผิดปกติ (๒)	ปัญหา (๓)	ไม่ชัดเจน (๔)	ปกติ (๑)	ผิดปกติ (๒)	ปัญหา (๓)	ไม่ชัดเจน (๔)	ปกติ (๑)	ผิดปกติ (๒)	ปัญหา (๓)	ไม่ชัดเจน (๔)	ปกติ (๑)	ผิดปกติ (๒)	ปัญหา (๓)	ไม่ชัดเจน (๔)			
ความเข้าใจในลักษณะงาน ห้องสมุดเสี่ยงของผู้บริหาร		1	1	1					1	1	1						1	1	1	3	3	(1,2)	0.917
ความสนใจและสนับสนุนการดำเนินงานห้องสมุดเสี่ยงของผู้บริหาร	1	1	1				2		1	1							1	1	2	1	4	(1)	0.87
การรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรในห้องสมุดของผู้บริหาร			1	1		1				2		1					1	1	3	2		(2)	0.791
ความช่วยเหลือของคณะกรรมการห้องสมุดคือ กรรมการบริหาร หน่วยงานก่อการดำเนินงาน ห้องสมุดเสี่ยงให้มีประสิทธิภาพ			2	1			2			2		1					1		4	3		(2)	0.791

ตารางที่ 28 บรรณาธิการจำนวนมากที่สุด มีความเห็นว่าการรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรในห้องสมุดของผู้บริหาร และความช่วยเหลือของคณะกรรมการห้องสมุดหรือกรรมการบริหารหน่วยงานก่อการดำเนินงานห้องสมุดเสี่ยงให้มีประสิทธิภาพ เป็นปัญหาน้อยในการดำเนินงานห้องสมุดเสี่ยง (ฐานนิยม = 2) ส่วนความสนใจและสนับสนุนการดำเนินงานห้องสมุดเสี่ยงของผู้บริหารนั้นไม่เป็นปัญหา (ฐานนิยม = 1) ในขณะที่ความเข้าใจในลักษณะงานห้องสมุดของผู้บริหาร บรรณาธิการมีความคิดเห็นแตกออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มหนึ่งเห็นว่าไม่เป็นปัญหา อีกกลุ่มหนึ่งเห็นว่า เป็นปัญหาในระดับน้อย (ฐานนิยม = 1, 2)

อย่างไรก็ดี ค่ากรรมวิธีการกระจายอยู่ในระดับสูง แสดงว่าบรรณาธิการมีความเห็นในค่านปัญหาของการบริหารงานแตกต่างกัน

ตารางที่ 29 ปัญหาค่านบุคลลากร

รายการปัญหา	ห้องสมุด มหาวิทยาลัย				ห้องสมุด โรงเรียน				ห้องสมุด ประชาชน				ห้องสมุด เฉพาะ				รวม				ฐานนิยม	กรรมวิธีการ			
	สมาชิก (1)	ผู้ปกครอง (2)	ผู้ยืม (3)	ผู้ให้บริการ (4)	สมาชิก (5)	ผู้ปกครอง (6)	ผู้ยืม (7)	ผู้ให้บริการ (8)	สมาชิก (9)	ผู้ปกครอง (10)	ผู้ยืม (11)	ผู้ให้บริการ (12)	สมาชิก (13)	ผู้ปกครอง (14)	ผู้ยืม (15)	ผู้ให้บริการ (16)	สมาชิก (17)	ผู้ปกครอง (18)	ผู้ยืม (19)	ผู้ให้บริการ (20)					
อำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงานห้องสมุดของบรรณารักษ์	1	1		1				2					1	1					1	1	1	1	5	(1)	0.75
จำนวนบุคลากรในห้องสมุดไม่เพียงพอ	2		1		1		1	1	1				1							4	2	1	1	(4)	0.875
ความเหมาะสมของคู่มือและประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากรห้องสมุด		1	1	1				1					1	2					1	1	2	5	(1)	0.708	
การที่ห้องสมุดไม่มีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชา เช่น คำนคนตรี หรือเครื่องเสียง หรือเครื่องเสียง	2	1				1	1			1	1							1		2	3	3	(2,3)	0.875	

ตารางที่ 29 ปัญหาบุคลากรที่ห้องสมุดเสียงประสบในระดับมากที่สุดคือ ปัญหาจำนวนบุคลากรในห้องสมุดไม่เพียงพอ (ฐานนิยม = 4) ส่วนอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงานห้องสมุดของบรรณารักษ์ ความเหมาะสมของคู่มือและประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากรห้องสมุดนั้นไม่เป็นปัญหาในการดำเนินงานห้องสมุด (ฐานนิยม = 1) ในขณะที่ปัญหาเกี่ยวกับการที่ห้องสมุดไม่มีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชา เช่น คำนคนตรี หรือเครื่องเสียง บรรณารักษ์มีความคิดเห็นแตกออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มหนึ่งเห็นว่า เป็นปัญหาน้อย ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งเห็นว่า เป็นปัญหาปานกลาง (ฐานนิยม = 2, 3)

จะเห็นได้ว่าค่าการกระจายอยู่ในระดับสูง แสดงว่าบรรณารักษ์มีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาบุคลากรแตกต่างกันมาก

เมื่อพิจารณากลุ่มห้องสมุดเสียง แต่ละกลุ่มจะเห็นได้ว่า กลุ่มห้องสมุดมหาวิทยาลัยประสบปัญหาในระดับมากเกือบทุกปัญหา

ตารางที่ 30 ปัญหาทางการเงิน

รายการปัญหา	ห้องสมุดมหาวิทยาลัย				ห้องสมุดโรงเรียน				ห้องสมุดประชาชน				ห้องสมุดเจ้าพระยา				รวม				ฐานนิยม	การกระจาย
	ดี	พอ	ไม่พอ	ไม่เพียงพอ	ดี	พอ	ไม่พอ	ไม่เพียงพอ	ดี	พอ	ไม่พอ	ไม่เพียงพอ	ดี	พอ	ไม่พอ	ไม่เพียงพอ	ดี	พอ	ไม่พอ	ไม่เพียงพอ		
งบประมาณไม่เพียงพอ	3						1	1			2						3	3	1	4	(3.4)	0.917
การมีส่วนร่วมในการหางบประมาณห้องสมุดของบรรณารักษ์และผู้บริหาร	1	1		1	1	1				2	1			1			1	5	1	1	(3)	0.844
ความล่าช้าในการเบิกจ่ายเงินเพื่อซื้อวัสดุอุปกรณ์และสิ่งพิมพ์	2	1				1	1	1	1	1				1			3	3	2		(3.4)	0.917
ความล่าช้าในการเบิกจ่ายเงินเพื่อซ่อมบำรุง	2	1				1	1	1	1		1			1			3	2	2	1	(4)	0.96

ตารางที่ 30 ปัญหาการเงินที่ห้องสมุดเสียงจำนวนมากที่สุดประสบเป็นปัญหาในระดับมากและปานกลาง โดยพบว่าความล่าช้าในการเบิกจ่ายเงินเพื่อซ่อมบำรุง เป็นปัญหามากต่อการดำเนินงานห้องสมุดเสียง (ฐานนิยม = 4) ส่วนการมีส่วนร่วมในการหางบประมาณห้องสมุดของบรรณารักษ์และผู้บริหารนั้น เป็นปัญหাপานกลาง (ฐานนิยม = 3) ในขณะที่ปัญหางบประมาณไม่เพียงพอและความล่าช้าในการเบิกจ่ายเงินเพื่อซื้อวัสดุอุปกรณ์และสิ่งพิมพ์ บรรณารักษ์มีความคิดเห็นแตกออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มหนึ่งเห็นว่า เป็นปัญหามาก อีกกลุ่มหนึ่งเห็นว่า เป็นปัญหাপานกลาง (ฐานนิยม = 3, 4)

สำหรับปัญหาค่าทางการเงินนี้ ค่าการกระจายอยู่ในระดับสูง แสดงว่าบรรณารักษ์มีความเห็นในปัญหาค่าทางการเงินแตกต่างกัน จากการพิจารณาห้องสมุดประเภทต่าง ๆ จะเห็นว่าปัญหาค่าทางการเงินเป็นปัญหามากสำหรับกลุ่มห้องสมุดมหาวิทยาลัย

ตารางที่ 31 ปัญหาทรัพยากรห้องสมุด

รายการปัญหา	ห้องสมุดมหาวิทยาลัย				ห้องสมุดโรงเรียน				ห้องสมุดประชาชน				ห้องสมุดเฉพาะ				รวม				ฐานนิยม	กรรมวิธีการกระทำ	
	สมุด (1)	หนังสือ (2)	สิ่งพิมพ์ (3)	สื่ออื่น (4)	สมุด (5)	หนังสือ (6)	สิ่งพิมพ์ (7)	สื่ออื่น (8)	สมุด (9)	หนังสือ (10)	สิ่งพิมพ์ (11)	สื่ออื่น (12)	สมุด (13)	หนังสือ (14)	สิ่งพิมพ์ (15)	สื่ออื่น (16)	สมุด (17)	หนังสือ (18)	สิ่งพิมพ์ (19)	สื่ออื่น (20)			
จำนวนโสตทัศนวัสดุที่จัดให้บริการ	1	1	1				2		2							1	1	3	3	1	(2,3)	0.917	
จำนวนสิ่งพิมพ์ที่จัดให้บริการ			2	1		1	1		2							1		4	1	3	(3)	0.792	
คุณภาพของโสตทัศนวัสดุอุปกรณ์ที่จัดให้บริการ	1	1	1				2		2			1						2	1	3	2	(2)	0.958
การสูญหายของโสตทัศนวัสดุ และสิ่งพิมพ์	1		1	1			2		1	1			1					1	2	2	3	(1)	0.958

ตารางที่ 31 ห้องสมุดเสียงจำนวนมากที่สุดประสบปัญหาปานกลาง ในด้านจำนวนสิ่งพิมพ์ที่จัดให้บริการ (ฐานนิยม = 3) ในขณะที่คุณภาพของโสตทัศนวัสดุ/อุปกรณ์ที่จัดให้บริการเป็นปัญหาน้อย (ฐานนิยม = 2) ส่วนการสูญหายของโสตทัศนวัสดุและสิ่งพิมพ์นั้น บรรณารักษ์เห็นว่าไม่เป็นปัญหา (ฐานนิยม = 1) สำหรับปัญหาจำนวนโสตทัศนวัสดุที่จัดให้บริการ บรรณารักษ์มีความเห็นแตกต่างออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มหนึ่งเห็นว่า เป็นปัญหาในระดับปานกลาง อีกกลุ่มหนึ่งเห็นว่า เป็นปัญหาน้อย (ฐานนิยม = 2, 3)

อย่างไรก็ตามจะเห็นได้ว่า ค่ากรรมวิธีการกระจายอยู่ในระดับสูง แสดงว่า บรรณารักษ์มีความเห็นในด้านปัญหาทรัพยากรห้องสมุดแตกต่างกันมาก

ตารางที่ 32 ปัญหาทางานเทคนิค

รายการปัญหา	ห้องสมุดมหาวิทยาลัย			ห้องสมุดโรงเรียน			ห้องสมุดประชาชน			ห้องสมุดเฉพาะ			รวม			ฐานนิยม	การกระจาย			
	มี (1)	ไม่มี (2)	ไม่แน่ใจ (3)	มี (4)	ไม่มี (5)	ไม่แน่ใจ (6)	มี (7)	ไม่มี (8)	ไม่แน่ใจ (9)	มี (10)	ไม่มี (11)	ไม่แน่ใจ (12)	มี (13)	ไม่มี (14)	ไม่แน่ใจ (15)					
คู่มือประกอบการเลือกซื้อไม่เพียงพอ	1		2				1	1						1	2	2	4	(1)	0.871	
ห้องสมุดไม่ทราบแหล่งผลิตและจำหน่าย	1	1	1		1		1							1	2	3	3	(1,2)	0.875	
โสภทัศน์วิสาฯ/อุปกณ์																				
ขั้นตอนการสั่งซื้อโสภทัศน์วิสาฯ/อุปกณ์	1	1					2		1	1				1	1	2	1	4	(1)	0.875
การบริจาคโสภทัศน์วิสาฯ			1	1			1	1		1	1			1	1	3	3	(1,2)	0.816	
การแลกเปลี่ยนโสภทัศน์วิสาฯ	1		1		1	1			1					1	3	1	2	(3)	0.824	
การจัดหมู่และทำบัตรรายการโสภทัศน์วิสาฯ	1		2				2	1	1					1	1	2	5	(1)	0.708	
การซ่อมบำรุงโสภทัศน์วิสาฯ/อุปกณ์	2		1			1	1	1	1					1	3	1	1	3	(1,4)	0.917

จากตารางที่ 32 ห้องสมุดเสียงจำนวนมากพบว่า ปัญหาคู่มือประกอบการเลือกซื้อไม่เพียงพอ ขั้นตอนการสั่งซื้อโสภทัศน์วิสาฯ/อุปกณ์และการจัดหมู่และทำบัตรรายการโสภทัศน์วิสาฯไม่เป็นปัญหา (ฐานนิยม = 1) ส่วนการแลกเปลี่ยนโสภทัศน์วิสาฯเป็นปัญหาปานกลาง (ฐานนิยม = 3) ในขณะที่ปัญหาห้องสมุดไม่ทราบแหล่งผลิตและจำหน่ายโสภทัศน์วิสาฯ/อุปกณ์ และการบริจาคโสภทัศน์วิสาฯ บรรณารักษ์มีความเห็นแตกออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มหนึ่งเห็นว่าไม่เป็นปัญหาในการดำเนินงาน อีกกลุ่มหนึ่งเห็นว่า เป็นปัญหาในระดับน้อย (ฐานนิยม = 1, 2) เช่นเดียวกับปัญหาการซ่อมบำรุงโสภทัศน์วิสาฯ/อุปกณ์ ที่บรรณารักษ์มีความเห็นแตกออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มหนึ่งเห็นว่า เป็นปัญหามาก อีกกลุ่มหนึ่งเห็นว่าไม่เป็นปัญหา (ฐานนิยม = 1, 4) ในค่านปัญหาเกี่ยวกับงานเทคนิคนี้ บรรณารักษ์มีความคิดเห็นแตกต่างกันมาก ทั้งปรากฏว่า ค่าการกระจายการกระจายอยู่ในระดับสูง

ตารางที่ 33 ปัญหางานบริการ

รายการปัญหา	ห้องสมุดมหาวิทยาลัย				ห้องสมุดโรงเรียน				ห้องสมุดประชาชน				ห้องสมุดเฉพาะ				รวม				ฐานนิยม	การบริการ การกระจาย
	ปกติ (1)	ปานกลาง (2)	มาก (3)	ไม่เพียงพอ (4)	ปกติ (1)	ปานกลาง (2)	มาก (3)	ไม่เพียงพอ (4)	ปกติ (1)	ปานกลาง (2)	มาก (3)	ไม่เพียงพอ (4)	ปกติ (1)	ปานกลาง (2)	มาก (3)	ไม่เพียงพอ (4)	ปกติ (1)	ปานกลาง (2)	มาก (3)	ไม่เพียงพอ (4)		
ช่วงเวลาในห้องสมุดเสียงเปิดให้บริการ		1		2				2		2						1		3		5	(1)	0.625
ความไม่สมบูรณ์ของจำนวนโสตทัศนวัสดุและจำนวนผู้ใช้บริการ	3	1					1		1	1			1				5	2	1		(4)	0.708
บริการรวมการและคู่มือช่วยคนอื่น ๆ ในห้องสมุดไม่เพียงพอ			1	2			1	1		2				1				2	3	3	(1,2)	0.875
การอนุญาตให้ยืมโสตทัศนวัสดุ	1			1	1	1		1		1				1		1	2	1	1	3	(1)	0.815
ออกนอกห้องสมุด																						
การประชาสัมพันธ์ห้องสมุด	1	1	1				1	1		1	1				1	1	1	1	3	3	(1,2)	0.917

ตารางที่ 33 ห้องสมุดเสียงจำนวนมากเห็นว่า ช่วงเวลาที่ห้องสมุดเสียง เปิดให้บริการ และการอนุญาตให้ยืมโสตทัศนวัสดุออกนอกห้องสมุดนั้น ไม่เป็นปัญหาในการดำเนินงาน (ฐานนิยม = 1) ส่วนความไม่สมบูรณ์ของจำนวนโสตทัศนวัสดุและจำนวนผู้ใช้บริการนั้น เป็นปัญหามาก (ฐานนิยม = 4) ในขณะที่ปัญหาบริการรายการและคู่มือช่วยคนอื่น ๆ ในห้องสมุดไม่เพียงพอ และปัญหาการประชาสัมพันธ์ห้องสมุด บรรณารักษ์มีความเห็นแตกออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มหนึ่งเห็นว่าไม่เป็นปัญหาในการดำเนินงาน อีกกลุ่มหนึ่งเห็นว่ามีความมีปัญหาในระดับน้อย (ฐานนิยม = 1, 2)

อย่างไรก็ดีจะเห็นว่า ในปัญหาเกี่ยวกับงานบริการนี้ บรรณารักษ์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นแตกต่างกันมาก ดังจะเห็นได้จากค่าการกระจายอยู่ในระดับสูง

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการจัดดำเนินงานห้องสมุดเสียง

ข้อเสนอแนะของบรรณารักษ์

บรรณารักษ์ได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานห้องสมุดเสียง ดังนี้ บรรณารักษ์ห้องสมุดเสียงคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และบรรณารักษ์ห้องสมุดแผ่นเสียงและแถบเสียง สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เห็นว่าควรเพิ่มจำนวนบุคลากรห้องสมุดเสียงให้มากกว่านี้ โดยเฉพาะบุคลากรที่มีความรู้เกี่ยวกับห้องสมุดเสียง มีความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์ และผู้เชี่ยวชาญทางโสตทัศนศึกษาไว้ในห้องสมุด เพื่อให้สอดคล้องกับแผนงานในอนาคตที่กำหนดไว้

บรรณารักษ์ห้องสมุดแผ่นเสียงและม้วนเทป คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และบรรณารักษ์ห้องสมุดเสียง โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เห็นว่าควรเพิ่มจำนวนครุภัณฑ์ โสตทัศนวัสดุ/อุปกรณ์ในห้องสมุด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เทปบันทึกเสียง เทปบันทึกภาพ แผ่นเสียง ที่ใช้ในการดำเนินงาน

บรรณารักษ์ห้องสมุดดนตรีหุ้ญกระหม่อมบริพัตร หอสมุดแห่งชาติ เห็นว่า ผู้บริหารควรเข้าใจและให้ความสนับสนุนการดำเนินงานห้องสมุดเสียงอย่างจริงจัง

ในขณะที่บรรณารักษ์ห้องสมุดเสียง มหาวิทยาลัยศิลปากรเห็นว่า ควรให้ห้องสมุดเสียง เป็นหน่วยงานอิสระของมหาวิทยาลัย เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารและในการดำเนินงาน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ความสนับสนุนและขอเสนอแนะของหัวหน้าหน่วยงาน

ในก้านความสนับสนุนของหัวหน้าหน่วยงานห้องสมุดเสียงนั้น หัวหน้าหน่วยงานทุกคนเห็นความสำคัญของห้องสมุดเสียงในฐานะเป็นแหล่งช่วยเสริมให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเป็นคลังข้อมูลในการปฏิบัติงานของบุคลากรในหน่วยงาน รวมทั้งเป็นแหล่งอนุรักษ์วัฒนธรรมทางเสียง และก่อให้เกิดความสนับสนุน ดังนี้

ตารางที่ 34 ความสนับสนุนของหัวหน้าหน่วยงานต่อการดำเนินงานห้องสมุดเสียง

ประเภท/ชื่อห้องสมุด	ห้องสมุด มหาวิทยาลัย			ห้องสมุด โรงเรียน		ห้องสมุด ประชาชน		ห้องสมุด เฉพาะ
	ศก.	จฟ.	มช.	สว.	สก.	หช.	สย.	ณส.
ค่านงบประมาณ	×		×	×	×		×	×
ค่านบุคลากร	×	×	×	×				
ค่านกิจกรรมห้องสมุด	×			×		×	×	

จากตารางที่ 34 มีห้องสมุดเสียงเพียง 2 แห่ง ที่หัวหน้าหน่วยงานให้การสนับสนุนทั้งในค่านงบประมาณ ค่านบุคลากร และค่านกิจกรรมห้องสมุด คือ ห้องสมุดเสียง มหาวิทยาลัยศิลปากร และห้องสมุดเสียงโรงเรียนสตรีวิทยา ในขณะที่ห้องสมุดเสียงอีก 4 แห่ง ได้รับการสนับสนุนเพียงค่านใดค่านหนึ่ง ได้แก่ ห้องสมุดเสียงคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับการสนับสนุนค่านบุคลากร ห้องสมุดเสียงโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย และห้องสมุดแมนเสียงและแถบเสียง สถาบันวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยได้รับการสนับสนุนค่านงบประมาณ และห้องสมุดคนตรีทุนกระหม่อมบริพัตรได้รับการสนับสนุนค่านกิจกรรมห้องสมุด

สำหรับข้อเสนอแนะของหัวหน้าหน่วยงานมีดังนี้ หัวหน้าหน่วยงาน
 หอสมุดเสียง มหาวิทยาลัยศิลปากร หอสมุดดนตรีสยามกลการมิวสิคฟาว เคนัน
 และหอสมุดดนตรีสุนทระหมอมบริพัตร หอสมุดแห่งชาติเห็นว่า หอสมุดเสียงแต่ละ
 แห่งควรมีการประสานงานกัน เพื่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างหอสมุด แม้ว่า
 หอสมุดแห่งนั้น ๆ จะมีวัตถุประสงค์แตกต่างกันก็ตาม ทั้งนี้เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหา
 ความซ้ำซ้อนในการจัดเก็บวัสดุเสียง

หัวหน้าหน่วยงานของหอสมุดเสียง โรงเรียนสตรีวิทยาและหอสมุด
 เสียงโรงเรียนสวนกุหลาบ มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าหอสมุดเสียงควรมีวัสดุ-
 เสียงให้เพียงพอแก่ความต้องการของนักเรียน เพื่อช่วยเสริมการเรียนการสอนให้
 มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งนี้งบประมาณและบุคลากรในการดำเนินงานจะต้องมีพอเพียง

สำหรับหอสมุดเสียง คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 และหอสมุดแผ่นเสียงและแถบเสียง ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะมนุษยศาสตร์
 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ หัวหน้าหน่วยงานเห็นว่า ในอนาคตควรจัดให้เป็นหอสมุด
 เสียงที่สมบูรณ์เพราะ เป็นแหล่งศึกษา ค้นคว้า ประกอบการเรียนการสอนที่สำคัญของ
 นักศึกษาในคณะ

ส่วนหัวหน้าหน่วยงานหอสมุดแผ่นเสียงและม้วนเทป สถานีวิทยุกระจาย-
 เสียงแห่งประเทศไทย เห็นว่าควรจัดเก็บวัสดุเสียงทุกประเภทไว้ เพื่อเป็นคลังข้อมูล
 ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย และเพื่อให้
 บริการแก่มวลชน